

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ

ΜΕΡΟΣ Δ΄.

ΣΟΥΤΣΟΥ (Ἑλπίς Σκαρλάτου). Ἡ ἑλληνικὴ κοινωνικὴ νεκρολογία τοῦ ἐκπνεύσαντος ἔτους ἀναγράφει εὐγενεστάτην δέσποιναν τὴν σύζυγον τοῦ Ἀντιστρατήγου Σκαρλάτου Σούτζου, ἀποθανοῦσαν μετὰ οὐραίου νότον τὴν 7 Ἰανουαρίου 1883. Ἡ ἀείμνηστος γυνὴ ἦν ἀπὸ γένους λαμπροῦ. Ὁ πατὴρ αὐτῆς Πρίγγηψ Ἀλέξανδρος Καντακουζηνός, ἀξιωματικὸς ἐν τῷ ῥωστικῷ στρατῷ, συνώδευσε τὸν Δημήτριον Ὑψηλάντην κατὰ τὴν κάθοδον αὐτοῦ εἰς Ἑλλάδα. Ὡς πληρεξούσιος δὲ τοῦ Ὑψηλάντου ἐπολιόρκησε καὶ κατέλαβε τὸ φρούριον τῆς Μονεμβασίας. Ὁ οἶκος τῶν Καντακουζηνῶν ἔλκει τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ βασιλείου οἴκου τῶν Καντακουζηνῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, φέρει δὲ τὸν τίτλον τοῦ Πρίγγηπος τῆς Ἀγίας Ῥωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τὸν τοῦ Πρίγγηπος τῆς Ῥωσικῆς Αὐτοκρατορίας. Οἱ Πρίγγηποι Καντακουζινοὶ κατεῖχον ἐν ἰδιοκτησίᾳ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Βλαχίας, τῆς Μολδαβίας καὶ τῆς Βεσσαραβίας. Ἡ δὲ μήτηρ τῆς Ἑλπίδος Σούτζου ἦν ῥωσσις ἀπὸ τοῦ εὐγενοῦς γένους τῶν Δαραγάν. Ἡ Ἑλπίς Καντακουζηνὴ ἐγεννήθη ἐν Βεσσαραβίᾳ τῆς Ῥωσσίας τῷ 1816. Νεαρωτάτῃ ἤλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ τῆς ἀντιβασιλείας τῷ 1833 μετὰ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς, τῆς κατόπιν γενομένης Κομητίσσης Ὀδόνελ ἐν Αὐστρίᾳ, καὶ δύο ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς, νομπευθέντων τὰς δύο θυγατέρας τοῦ Προέδρου τῆς τότε Ἀντιβασιλείας Κομητῆτος Ἀρμανσπεργ. Τῷ 1836 ἐνομφεῖθη τὸν Σκαρλάτον Σούτζον, υἱὸν τοῦ ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου Σούτζου, αὐτάρχην τότε διατελοῦντα τοῦ Βασιλείου Ὀθωνος. Ἡ λαμπρότης τῶν ἡγεμονικῶν αὐτῆς γενεθλίων καὶ τῆς καθ' ὅλα ἐπιφανεστάτης αὐτῆς θέσεως δὲν ἐξεδηλοῦτο ἄλλως παρὰ τῇ Ἑλπίδι

Σούτζου ἢ δι' ἀμιμῆτου χάριτος καὶ προσηνείας, δι' ἄκρας ἀπλότητος καὶ μετριοφροσύνης καὶ δι' ἀπέιρου καὶ ἀνεξαντλήτου ἀγαθότητος καὶ ἀγαθοεργίας. Ἡ ἐλεημοσύνη αὐτῆς ἦτο ἰληθῶς μητρικὴ πρὸς τοὺς πάσχοντας καὶ ἰδίως πρὸς τοὺς χωρικοὺς τῆς Ἀττικῆς οὗς εὐηργέτησεν ἐπὶ ἡμίσειαν περίπτου ἑκατονταερίδα, ζῶσα τὸ πλεῖστον ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἐν τοῖς μεγάλοις κτήμασιν αὐτῆς καὶ τοῦ ἑαυτῆς συζύγου. Μέγα μέρος τοῦ μεγάλου καὶ δικαίου γοήτρου τοῦ οἴκου τοῦ Σκαρλάτου Σούτζου παρὰ τῷ λαῷ ὀφείλεται εἰς τὴν ἀγίαν ὄντως ταύτην δέσποιναν, διότι ἡ ἀγαθοεργία τῆς εἶχέ τι μητρικὸν οὕτως εἰπεῖν. Δὲν ἀριθμοῦνται αἱ παρηγαρίαι ἃς ἐπεδαψίλευσεν ὡς ἄλλη μήτηρ, ὡς νοσοκόμος, ὡς θεραπευαίνις τῶν πασχόντων, ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ τέκνων. Ἡ Ἐλπίς Σούτζου εἶχε σύζυγον ἄξιον ἑαυτῆς κατὰ τὴν φιλανθρωπίαν, καὶ τέκνα εἰς ἃ ἐνέπνευσεν ὅλα αὐτῆς τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα. Διεκρίθη δὲ καὶ ὡς σύντροφος τοῦ ἀνδρὸς τοῦτου τοῦ καθέξαντος πολλάκις μεγάλας θέσεις καὶ ἐξασκήσαντος μεγάλας διοικήσεις. Ἡ Ἐλπίς Σούτζου ἦτο ὁ ἀγαθὸς ἄγγελος τοῦ διασώζοντος τοῦ οἴκου. Ἡ εὐποιία τῆς Ἐλπίδος Σούτζου διέφερον ὅλως τῆς ἀπό τινος εἰσαχθείσης ἐν τῇ ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ παρωδίας τῆς ἀγίας ταύτης ἀρετῆς, παρωδίας ἐπιζητούσης πολιτικὴν ἐκμετάλλευσιν ἢ δοξάριον ἐν ταῖς ἐφημερίαις ἢ καὶ τὴν κάλυψιν εὐρείας κερδοσκοπίας. Ἦτο ἡ εὐποιία αὐτῆς ἡ τοῦ καλοῦ ποιμένος τοῦ Εὐαγγελίου, τοῦ τιθεμένου τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν προβάτων, διότι πλειστάκις ἡ μεγάλη δέσποινα φέρουσα τὸ ἔνδυμα τῆς ἀπλουστάτης τῶν γυναικῶν ἐκινδύνευσε τὴν ἰδίαν ἑαυτῆς ὑπαρξιν περιποιουμένη χωρικὰς οἰκογενείας, κατατρυχομένας ὑπὸ μολυσματικῶν νόσων. Καὶ ἔμως ἡ γυνὴ αὐτῆ ὑπέστη τὰς μεγίστας τῶν θλίψεων, ἀπωλέσασα τὴν μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης τρεῖς θυγατέρας ὠρίμους, εὐμόρφους, εὐφυεῖς, δικκεκριμένας. Τὰς δυστυχίας ταύτας ὑπέστη μετὰ θαυμασίας καρτερίας. Ἀλλὰ κατεβλήθη τέλος καὶ μετ' ὀλίγον ἠκολούθησεν εἰς τὸν τάφον τὴν εὐφροσύναν καὶ λογίαν θυγατέρα αὐτῆς Σοφίαν.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΓΥΨΗΛΑΝΤΟΥ. Ἐξοχὸς δέσποινα ἡ Χαρίκλεια Ὑψηλάντου, μήτηρ τοῦ ἐν Βιέννῃ διαπρέποντος Πρεσβυτοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀξιοτίμου κ. Γρηγορίου Ὑψηλάντου, ἐτελεύτησεν ἐν Παρίσι τοῦ Μάρτιου τοῦ 1883. Ἀνήκουσα εἰς ἐπίσημον καὶ ἔγκριτον ἐκ Χίου οἰκογένειαν, ἦτο ἐγγονὴ τοῦ βαθυπλούτου τραπεζίτου τῆς Σουλτανικῆς οἰκογενείας ἐν Κωνσταντινουπόλει Σκαναθῆ, καὶ θυγάτηρ τοῦ μεγάλου Ποστελνίκου Σκαναθῆ. Πρόσφυξ ἐν Ὀδησσῷ, ὅτε ἐξερράγη ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις, ἐνουμφεῦθη τὸν νεώτερον τῶν ἀδελφῶν Ὑψηλάντων, τὸν Γρηγόριον.

Εἶναι τὰ μάλα γνωστὸν τὸ ἐπίσημον τῆς οἰκογενείας τοῦ Σκαναθῆ, οὗ τὰ

τέννα και οί ἔγγονοι συνεδέθησαν μετὰ τῶν διασημοτέρων Φαναριωτικῶν οἴκων. Ἡ Χαρικλεια Ὑψηλάντου, διεκρίνετο ἐπὶ μοναδικῇ χάριτι τοῦ προσώπου καὶ τῆς ψυχῆς. Πλασθεῖσα ἡ ἀγαθὴ τὸ ὥρατον καὶ ἡ ἀφοσιούται εἰς τὸ ἀγαθὸν ἦτο πάντοτε ἐνθουσιώδης εἰς τὴν λατρείαν τῶν λαμπροτέρων σκοπῶν καὶ ἀποφάσεων.

Ὁ Πρίγγηψ Γρηγόριος, τελευτήσας μετὰ ὄχι μακρὸν καιρὸν ἀπὸ τῆς συζύξεως αὐτοῦ μετὰ τῆς ἀειμνήστου Χαρικλείας, κατέλιπε ταύτην χήραν ἐν ἀθηροτάτῃ ἡλικίᾳ, καθ' ἣν ἐξετιμῆθη καὶ ἐθαυμάσθη ἡ ἐνάρετος καὶ σώφρων αὐτῆς ἀγωγή, ἡ διαυγῆς διάνοια καὶ μετὰ παραδειγματικῆς ἀξιοπρεπείας ἐπιτέλεισις ὑψηλοτάτων καθηκόντων.

Εὐλαθῶς τότε ἡσχολήθη εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν δύο αὐτῆς ἀνηλικίων τέκνων, τῆς πρωτοτόκου Ἐλιστάβητ, φερούσης τὸ ὄνομα τῆς μάμης αὐτῆς ἡγεμονίδου, Ἐλιστάβητ Κωνσταντίνου Ὑψηλάντου, (τῆς ἐκ τοῦ διακεκριμένου Βλαχικῆ οἴκου Βακαρέσκου), καὶ τοῦ Γρηγορίου, ἡν Ἐλιστάβητ τῆς Ἑλλάδος ἐν Βιέννῃ. — Διαμείνας μέχρι τοῦ 1851 ἐν τῇ ἐν Ὀδησσῷ μεγάρῳ αὐτῆς, ὅπερ αὐτόθι ὑπῆρξεν ἡ παρηγορία καὶ ἀνακούφισις παντός πάσχοντος Ἑλλήνου, ἐγκατέστη ἔκτοτε ἐν Παρισίοις. Ἐν τῇ ἐν Ὀδησσῷ Ὑψηλαντικῇ μεγάρῳ συμπαρέμενον τότε, ἐκάστη ἐν ἰδίῳ δώμασι ἡ πενθερὰ αὐτῆς ἡγεμονίς Ἐλιστάβητ, χήρα τοῦ ἡγεμόνος Κ. Ὑψηλάντου καὶ μήτηρ τῶν Ὑψηλαντῶν, καὶ ἡ συννύμφη αὐτῆς Μαρία Ὑψηλάντου, χήρα τοῦ Γεωργίου Ὑψηλάντου τοῦ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν Οὐγγαρίᾳ συγκαθεριχθέντος. Ἡ Μαρία αὕτη ἦτο θυγάτηρ ἑνὸς τῶν πρώτων καὶ ἡρωϊκῶς μαρτυρησάντων κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα, τοῦ Κωνσταντίνου Μουρούζη. Ἐν Παρισίοις ἡ Χαρικλεια Ὑψηλάντου, συνδεθεῖσα πρὸς τὰς αὐτόθι διασημοτέρας οἰκογενείας τῆς γαλλικῆς καὶ παρεπιδημούσης ξένης ἀριστοκρατίας, διετήρησε πάντοτε τὸ ἔξοχον ἐκεῖνο γόητρον τοῦ διαπρεπεστάτου αὐτῆς οἴκου. Τὸ αἶσθημα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, πάντοτε ἐνέπλησσε τὰ στήθη τῆς μεγαθύμου αὐτῆς καρδίας, ἐνεψύχωνε τὸ θάρρος αὐτῆς, καὶ ἀνεζωπύρει τὸ πνεῦμα τῶν θυσιῶν πρὸς αὐτὸ ἀπάσης τῆς ἐπισήμου αὐτῆς οἰκογενείας.

ΤΥΠΑΛΛΟΣ ΠΡΕΤΕΥΤΕΡΗΣ (ΙΟΥΛΙΟΣ). Μετ' ἰδιαιτέρας ὄλης θλίψεως ἠσθάνθη ἡ «ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΣΤΟΑ» τὸν θάνατον τοῦ διαπρεποῦς αὐτῆς φίλου Ἰουλίου Τυπάλδου, ἀποθανόντος ἐν Κερκύρᾳ τὴν 16 Ἰουλίου 1883. Ὁ ἐπιφανὴς οὗτος ἀνὴρ ἐγεννήθη ἐν Ληξουρίῳ τῆς Κεφαλληνίας τῇ 1814. Ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἦτο Ἴταλις, ἡ ἐκ Βερόνης Κόμισσα Teresa Righetti. Ἐν τῇ ἀνηρεῖᾳ αὐτῆς ἡλικίᾳ ἡ Teresa Righetti ἐστόλισε τὸν Ἴταλικὸν Παρνασσὸν δι' ὠραίων ἀνθέων ποιητικῶν. Ὁ Ἰούλιος Τυπάλδος ὑπῆρξεν

ἐκ τῶν τελευταίων ἐκλεκτῶν τύπων τῆς ἀνωτέρας ἰονίου κοινωνίας. Κομψός, φιλόκαλος καὶ πεπαιδευμένος, διέπρεψεν ἐν τοῖς φιλολογικοῖς καὶ ἀριστοκρατικοῖς κύκλοις τῆς Ἰταλίας, ἐνθα ἐξετιμῶντο ὁ εὐγενὴς χαρακτήρ του καὶ τὰ ποιητικὰ ἔργα του ὅσον ἔσον καὶ ἐν Ἑλλάδι. Ἐν Ἰταλίᾳ ἐσπούδασε τὰ νομικὰ, διέτρεξε δ' ἐν Ἐπτανήσῃ τὸ δικαστικὸν στάδιον μέχρι τοῦ ὑψηλοῦ ἀξιώματος τοῦ μέλους τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου τῆς Δικαιοσύνης, διακριθεὶς πάντοτε διὰ τῶν φώτων καὶ τῆς εὐθυκρίας του. Ὡς νομικὸς διεκρίθη καὶ ἐν τῇ συγγραφῇ σπουδαίου νομικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος, ἐκδοθέντος ἐν Κερκύρα ἀπὸ τοῦ 1842 μέχρι τοῦ 1847. Ὁ κυριώτατος ὅμως αὐτοῦ τίτλος, δι' οὗ θέλει μείνει τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀθάνατον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, εἶνε τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ ἔργα, ὧν πολλὰ κατέστησαν δημῶδη ψαλλόμενα ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἐμπνεύσεως καὶ τῶν ἐννοιῶν, ἀνήκει εἰς τὴν μεγάλην Ἰταλικὴν φιλολογικὴν σχολὴν τοῦ πρώτου ἡμίσεως τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἥτις ὅσον θελκτικῶς συνεδύαθη ἐν Ἐπτανήσῃ μετὰ τῆς γλώσσης καὶ τῶν αἰσθημάτων τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΜΑΝΙΤΑΚΗΣ. Τῇ 4ῃ Μαΐου 1883 ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις ὁ Συνταγματάρχης τοῦ Μηχανικοῦ ἐν ἀποστρατεία Ἐμμανουὴλ Μανιτάκης, ἀνὴρ διακριθεὶς ἐν τε τῇ πολιτείᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ διὰ τὰς ἀπειράς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις.

Γεννηθεὶς ἐν Κυδωνίᾳ τῆς Κρήτης κατὰ τὸ 1809 προσελήφθη ἐν μικρᾷ ἡλικίᾳ ὑπὸ τοῦ τότε ἐν Ῥωσσίᾳ διαμένοντος βαθυπλούτου θεοῦ τοῦ Ἐμμανουὴλ Καλλέργη καὶ ἐξεπαιδεύθη ἄριστα μετὰ τῶν λοιπῶν ἐξαδέλφων του Νικολάου, Δημητρίου, Ἐμμανουὴλ, Γεωργίου καὶ Ἰωάννου Καλλεργῶν, ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν καὶ ἐπίβλεψιν τοῦ πρό τινων ἐτῶν θανόντος γερουσιαστοῦ Μαυρομαμάτη. Ἡ ἀγωγή, ἥς ἔτυχον, ἦτο λίαν ἐπιμεμηλημένη, ἰδίως δὲ εἰς πάντας εἶχεν ἐμπνευσθῆ καὶ ἀναπτυχθῆ ἐκ νεαρῆς ἡλικίας θερμότερον φιλοπατρίας αἶσθημα. καὶ διὰ τοῦτο τὸ ὄνομα αὐτῶν συνδέεται τοσοῦτον στενῶς μετὰ τῆς νεωτέρας ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Ἐμμανουὴλ Μανιτάκης, μετὰ τὰς ἐν Παρισίοις ἐγκυκλοπαιδικὰς αὐτοῦ σπουδὰς, κατώρθωσε διὰ τῆς ἰσχυρᾶς προστασίας, ἥς ἀπήλασε, νὰ γαίην δεκτός εἰς τὴν ἐν Μίετς στρατιωτικὴν σχολὴν, ἐν ἣ ἐξεπαιδεύθη λαμπρῶς, ἐπιδοθεὶς ἰδίως εἰς τὰ μηχανικὰ. Κατελθὼν δὲ εἰς Ἑλλάδα κατὰ τὸ 1829 κατετάχθη εἰς τὸ μηχανικὸν σῶμα μὲ ἄξιον ἀνθυπολοχαγῶς, προαχθεὶς ἐν σειρᾷ μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ Συνταγματάρχου.

Τὸ μηχανικὸν ἐν Ἑλλάδι σῶμα πολλὰ ὀφείλει εἰς τὸν εὐπαιδευτον καὶ ἀκάματον ἄνδρα, ὅστις προήγαγεν αὐτὸ καὶ κατέστησεν ἀνάξιον τῆς ἀποστολῆς του, καὶ χάριν τοῦ ὁποίου ἐφιλοπόνησε τὸ ἀναπόσπαστον διὰ

πάντα μηχανικὸν Ἐγγειρίδιον τοῦ Μηχανικοῦ Σώματος. Ἡ μακρὰ ὑπηρεσία του δεικνύει εὐρύτητα ἐπιστημονικῶν γνώσεων καὶ ἀκαταπόνητον φιλεργίαν. Οὐδεὶς ἄλλος ἐκτὸς τοῦ Ἐμμανουὴλ Μανιτάκη ἠδύνατο νὰ φέρῃ εἰς πέρας τοσαῦτα δημόσια ἔργα εἰς χώραν κατεστραμμένην καὶ κατηρημαμένην ὑπὸ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ σιδήρου, καὶ διὰ μέσων τοσοῦτῃ πενιχρῶν. Διὰ τὰς πολλὰς δὲ καὶ παντοειδεῖς πρὸς τὴν πατρίδα του ὑπηρεσίας ἐτιμήθη κατὰ τὸ 1844 μὲ τὸν χρυσοῦν Σταυρὸν τοῦ Σωτήρος.

Ἐν τούτοις τὸν ζῆλον αὐτοῦ ἐψύχρανε κατὰ καιροῦς ἡ πρόφῃν βασίλισσα Ἀμαλία, πᾶσαι δὲ αἱ θλιβεραὶ περιστάσεις τοῦ βίου του συνέδρασαν ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἀντιβασιλείαν τῆς Ἀμαλίας, κατ' ἀπαίτησιν τῆς ὁποίας ὅτε μὲν ἐρρίπτετο εἰς τὴν ἐφεδρείαν, ὅτε δὲ ἐκτὸς ἐνεργείας ἐτίθετο. Μόλις δὲ κατὰ τὸ 1854 προεδιάσθη εἰς ἀντισυνταγματάρχην ἐν ἐνεργείᾳ διορισθεὶς καὶ διευθυντῆς τῶν Δημοσίων Ἔργων παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ τῶν Ἐσωτερικῶν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν αἱ ἀξιώσεις τῆς βασιλείσσης Ἀμαλίας εὗρον αὐτὸν ἀκαμπτὸν καὶ ἀμετάπειστον, διὸ ἐτέθη καὶ αὖθις εἰς ἀργίαν καὶ ἀπελύθη τῆς θέσεώς του. Δὲν ἔμεινεν οὐχ ἥττον ἄνευ ἔργου, ἀναλαβὼν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὴν κατασκευὴν τοῦ λιμένος Κατακόλου, ὅπου ἐπὶ τέσσαρα ἔλα ἔτη διέμεινε, καὶ δυνήθεις οὕτω νὰ φανῆ ὡφέλιμος, καίτοι μακρὰν τῆς ὑπηρεσίας διατελῶν. Μόνον δὲ μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ ἀτυχοῦς βασιλέως Ὄθωνος, ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας καὶ διωρίσθη αὖθις Διευθυντῆς τῶν Δημοσίων Ἔργων, ὑπηρετήσας ὡς τοιοῦτος μέχρι τοῦ 1872, ὅτε ἔνεκα ἰσχυρῶν λόγων φιλοτιμίας ἠτήσατο καὶ ἐτέθη εἰς ἀποστρατείαν. Ἐκτοτε ἐπεδόθη εἰς ἄλλας ἀσχολίας, ὅτε μὲν συγγράφων ἐπιστημονικὰς πραγματείας, ὅτε δὲ συντελῶν διὰ τῶν εἰδικῶν γνώσεων καὶ τῆς μακρᾶς αὐτοῦ πείρας εἰς ἀνάπτυξιν καὶ προαγωγὴν ἔργων κοινωφελῶν.

Διεκρίθη διὰ τὴν φιλοπατρίαν του, ἣν πάντοτε δι' ἔργων ἀπέδειξε. Διάφορα ἄρθρα του καταχωρισθέντα εἰς τὰς γαλλικὰς ἐφημερίδας *Debats*, *Temps*, *Figaro*, *Voltaire*, καὶ ἄλλας, εἶχον ὡς θέμα τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Ἑλλάδος, ἧς ὕβριζομένης, αἰσχροὺν ἠγεῖτο τὸ σιγᾶν. Ὅτε δὲ ἡ ἐν Εὐρώπῃ συκοφαντία ἡμφισβήτησε καὶ αὐτὰς τὰς ὀλικὰς ἡμῶν προόδους, ὁ Ἐμμανουὴλ Μανιτάκης ἐδημοσίευσεν γαλλιστὶ νευρωδεσάτην πραγματείαν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «*Aperçu sur les Progrès Matériels de la Grèce*», δι' ἧς ἀπεδείκνυε τὰς θαυμασὰς προόδους τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῆς. Τρεῖς ἐκδόσεις τοῦ φυλλαδίου τούτου ἐξηντλήθησαν, μετὰφρασις δὲ αὐτοῦ ἀγγλιστὶ ἐδημοσιεύθη, δαπάνῃ τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ὁμογενῶν, εἰς τοὺς «*Καιροῦς*» τοῦ Λονδίνου καὶ βαυτυάτην ἐνεποίησεν ἀθηναίῃν, ἐπέδρασε δὲ σπουδαίως ἐπὶ τοῦ δημοσίου ἐν Ἀγγλίᾳ φρονήματος, ὅπερ τῶς διέκειτο δυσμενῶς πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἔνεκα

τοῦ ἐν Μαραθῶνι ληστρικοῦ δράματος. Ἀμνηστικάκος ὢν ἐγέλασεν ἐξ ὄλης καρδίας, ὅτε τις τῶν ἐν Παρισίοις ἐλλήνων λογοκλόπων ἐδημοσίευσεν περικοπὰς τοῦ εἰρημέου φυλλαδίου, ἀντιποιηθεὶς τὸ ἔργον καὶ δεχθεὶς μά-
λιστα καὶ συγχαρητήρια παρὰ τῶν ἐκεῖ φιλελλήνων.

Ἀπασαν αὐτοῦ τὴν κληρονομικὴν περιουσίαν ἐδαπάνησεν χάριν τῶν Κρητικῶν ἐπαναστάσεων, μέχρι δὲ τῶν τελευταίων τῆς ζωῆς του στιγμῶν, ὄνειρον εἶχε τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς ἰδιαίτερας πατρίδος του Κρήτης, καὶ ὑπὲρ τῆς ἰδέας ταύτης ἀδιαλείπτως εἰργάζετο καὶ ἐμεριμίνα.

Ἐπὶ μακρὸν ὑπηρέτησε τὴν πολιτείαν, ἰδίως δὲ ὡς Διευθυντῆς τῶν Δημοσίων ἔργων διετέλεσεν ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν ἑλλην.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΙΛΑΒΙΟΣ. Ἐγεννήθη δούλος καὶ τοιοῦτος διεβίωσε κατὰ τὴν αὐγὴν τῆς ζωῆς του, ἀλλ' ἐν τῇ ἔαρι αὐτῆς, εἶχε τὴν εὐτοχίαν νὰ ῥῆ ἀνατέλλοντα τὸν λαμπρὸν τῆς ἐλευθερίας ἥλιον, καὶ ἀποσκορακίζοντα μακρὰν τὰ μακρὰ σκότη τεσσάρων αἰώνων τυραννικῆς ζωῆς. Πόσον ὠραία ἡ πρώτη τοῦ βίου χαραυγὴ, ὅπως δὲ περικλείει συγκινήσεις ἐθνικῶν ἀναμνήσεων! Γεννηθεὶς τῇ 1814, ἐκ τοῦ χωρίου Μαραυλᾶ τῆς Κρήτης, ἠχμαλωτίσθη κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 καὶ μετ' ἄλλων ἀπήχθη εἰς Αἴγυπτον, ἐνθα καὶ ἠνδρώθη. Ἐπῆλθεν ἡ ἀποκατάστασις τῶν πραγμάτων, ἔπαυσε νὰ πιεζῆ τὰ στέρνα τῆς πατρίδος, ὁ ζυγὸς τῆς δουλείας, τὰ δὲ ἀπανταχοῦ διεσπαρμένα τέκνα αὐτῆς ἐπανήρχοντο εἰς τοὺς κόλπους της. Τῇ 1834 ἀποκατασταθεὶς ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ Ἑλλάδι κατετάχθη εἰς τὸ Βασιλικὸν Ναυτικὸν τιμηθεὶς καὶ διὰ τοῦ χαλκίνου σταυροῦ τοῦ ἀγῶνος, ὃν ἔφερον σεμνυόμενος. Ὑπηρέτησεν εὐόρκως εἰς τὰ σώματα τοῦ ἱππικοῦ καὶ πυροβολικοῦ, μέχρι τοῦ 1847, ὅτε τῇ αἰτήσει τοῦ βασιλικοῦ ἀύλαρχείου ἐκλήθη εἰς βασιλικὴν ὑπηρεσίαν, παρ' ἣ ἐπὶ τριακονταετίαν ὀλόκληρον διετέλεσεν. Ὡς ἀνὴρ τοῦ καθήκοντος διεκρίθη ἐπὶ εὐθύτητι πνεύματος καὶ χαρακτῆρος, διελευθῶν βίον ἐπίζηλον, πολυτίμως δὲ πάντοτε ἐργασθεὶς. Ἀπέθανε τὴν 15 Μαρτίου 1883.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΒΑΡΑΣΣ Συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν πρώτων μαρτύρων τοῦ τῆς Ἑπτανήσου ἐθνικοῦ ἀγῶνος, δις φυλακισθεὶς καὶ δις ἐξωρισθεὶς, οὐχὶ δὲ ὀλίγα θυσιάσας εἰς τὸν βωμὸν τοῦ πατριωτισμοῦ, ἀπέθανε ἐν τούτοις ἄγνωστος εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν. Ἀπέθανε τὴν 19 Μαρτίου 1883.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΛΛΗΣ. Ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 1806. Υἱὸς τοῦ Α. Ῥάλλη, ἐκ τῶν ἐγκρίτων Φαναριωτῶν, κατέχοντος ὑψηλὴν θέ-

σιν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Πύλης. Ὁ πατὴρ τοῦ Γ. Πάλλη διατελὼν τότε ὡς ἀπεσταλμένος ἐναυτῶ τῆς Πύλης ἐν Γαλλίᾳ ὅτε καὶ ἐξερράγη ἡ ἐλληνικὴ ἐπανάστασις, ἀνεκκλήθη ἐκ Παρισίων συμμερισθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν τύχην τοῦ Πατριάρχου καὶ πολλῶν ἐτέρων ἐπισήμων ἀνδρῶν τοῦ Γένους. Ἡ οἰκογένεια αὐτῶν περιεσώθη εἰς τὴν Εὐρώπην ἔνθα ὁ ἤδη εὐσταθὴς νεανίας Γεώργιος ἐπεραίωσε τὰς σπουδὰς του ἐν Παρισίοις ἀναγορευθεὶς προλότῃ τῆς νομικῆς ἐν ἔτει 1818, διδάξας δὲ ἐπὶ τινα καιρὸν ἐν τινὶ ἐπαρχιακῷ γυμνασίῳ τῆς Γαλλίας, ὡς καθηγητῆς, κατήλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀναγεννημένην τότε καὶ συντασσομένην εἰς κράτος ὑπὸ τὴν ἔξοχον διάνοιαν τοῦ Καποδιστρίου, διωρισθεὶς γραμματεὺς παρὰ τῶ ἀνεκκλήτῳ Δικαστηρίῳ. Ἐκ ταύτης τῆς θέσεως προήχθη εἰς τὴν τοῦ εἰσαγγελέως τῶν Πρωτοδικῶν καὶ μετ' ὀλίγον εἰς τὴν τῶν Ἐφεσίων, ἐν ᾗ διέμεινε μέχρι τοῦ 1837 προαχθεὶς εἰς πρόεδρον τοῦ Ἀρείου Πάγου. Τῷ 1837 ἰδρύετο τὸ ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον καὶ μεταξὺ τῶν 28 διορισθέντων συγχρόνως τὴν αὐτὴν ἡμέραν καθηγητῶν ἦτο καὶ ὁ Γεώργιος Ῥάλλης πρῶτος οὗτος μεταξὺ τῶν 6 καθηγητῶν τῆς νομικῆς, ἐξ ὧν εἷς μόνος ἐπιζητεῖ διδάσκων ἔτι ἀκουράτως καὶ τιμῶν τὴν ἐλληνικὴν ἐπιστήμην ὁ σοφὸς καθηγητῆς καὶ ἐπιφανὴς τῆς «Ποικίλης Στοᾶς» συνεργάτης κ. Ἰωάννης Σούτσος. Κατὰ τὸ πρῶτον ἀκαδημαϊκὸν ἔτος ὁ Γ. Ῥάλλης ἐξελέγη κοσμητῶν τῆς νομικῆς σχολῆς τὸ δὲ δεῦτερον ἔτος πρῶτανις, πρῶτος αὐτὸς διαμείνας ἐν τῷ ἀξιώματι τούτῳ τριετίαν ὀλόκληρον (1838—1841).

Τὸ αὐτὸ τοῦτο ἔτος ἐκλήθη εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης καὶ εἶτα τῶν Οἰκονομικῶν. Ἀπὸ τοῦ 1843 ἀποσυρθεὶς τῆς πολιτικῆς περιωρίσθη διδάσκων ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ καὶ συγγράφων τὴν «Ἑλληνικὴν Ἐμπορικὴν Νομοθεσίαν», τὸν ἔξοχον τοῦτον ὀδηγὸν ἔκτοτε καὶ ἐπὶ μακρὸν ἔτι χρόνον τῆς νεότητος καὶ ἄπαντος τοῦ νομικοῦ καὶ δικαστικοῦ κόσμου. Ἀκαταπόνητος ἐν τῇ ἐργασίᾳ καὶ τῷ καθήκοντι, ὑπηρετῶν καὶ ὡς ἀνώτατος δικαστικὸς λειτουργός, μέχρι τοῦ προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὡς καθηγητῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ὡς συγγραφεὺς ποικίλων πονημάτων προσέφερε γενναίως καὶ θετικὰς ὑπηρεσίας καὶ τῇ πατρίδι καὶ τῇ ἐπιστήμῃ.

Τῷ 1848 ἐξελέγη βουλευτῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ μετέσχεν τοῦ Ὑπουργείου Κουτουριώτου ὡς ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης ἐπὶ ἐν περιπόρῳ ἔτος. Εἶτα ἐξελέγη ἄπαξ ἔτι βουλευτῆς, Ἀττικῆς καὶ ἐγένετο ὑπουργός ὑπὸ τὸν Μιαούλην, ἐκλεγείς καὶ αὖθις κατὰ τὸ Β'. ἀκαδημαϊκὸν ἔτος (1868—1869) Πρῶτανις. Ἔργα ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Ῥάλλης ἐκδοθέντα πλὴν τῆς τριτομίου ἐλληνικῆς Ἐμπορικῆς Νομοθεσίας, ἐξέδωκε τοὺς Ἑλληνικοὺς Κώδικας, μετὰ τοῦ ἀειμνήστου Μ. Ποτλῆ. Τὸ Σύνταγμα τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων, τελευταῖον τὴν Ἑρμηνείαν

ἐπὶ τοῦ νεωτέρου περὶ Πτωχεύσεων νόμου, δύο μεταφράσεις κλασικῶν συγγραμμάτων, τὸ Δίκαιον τῶν Ἑθνῶν τοῦ Βάτελ· καὶ μετὰ τοῦ κ. Μ. Ῥενιέρη τὸ Ῥωμαϊκὸν Δίκαιον τοῦ Μακεδρέυ. Πλὴν ἐκ τούτων πλεῖστα ὄσα μικρὰ ἔτερα ἔργα ὡς Γαλλοελληνικὸν Ἐπιτομον Δεξικὸν καὶ Γαλλικὴν Χρηστομάθειαν κατὰ τὸ 1846. Ὡς ἰδρυτῆς τῆς ἔδρας τοῦ Ἐμπορικοῦ Δικαίου, ὡς συγγραφεὺς ἐξόχων βιβλίων, ὡς δημόσιος λειτουργός, ὡς καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου διδάξας δύο γενεάς Ἑλλήνων ἐπιστημόνων, ὁ Γεώργιος Ῥάλλης, κατέλιπε πεφωτισμένης ὑπηρεσίας παραδόσεις, ἡ ἱστορία τῶν ὁποίων θὰ ἦνε ἐπὶ μακρὸν χρόνον πολυτίμος διδάσκαλος καὶ ἐπίζηλος ὁδηγὸς τῆς ἐπερχομένης γενεᾶς. Ἐν σῶ προσώπῳ τοῦ Γεωργίου Ῥάλλη, ἡ ἑλληνικὴ ἐπιστήμη ἀπώλεσε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο διαπρεπῆ ἱεροφάντην, καὶ ἔξοχον νομοδιδάσκαλον, καὶ θεράποντα αὐτῆς.

Ἡγήτωρ ἐκ τῶν μᾶλλον ἐνθουσιωδῶς ἀφωτισμένων εἰς τὴν νεωτέραν ἑλληνικὴν ἐπιστήμην, ὑπῆρξε πρότυπον Ἰσως ἐγκαρτερήσεως περὶ τὴν ἐπιτέλεσιν ὑψίστων λειτουργημάτων, πάντοτε ὡς συγγραφεὺς ἀναδειχθεὶς ἐφάμιλλος τοῦ καθηγητοῦ καὶ δημοσίου λειτουργοῦ. Εἰς ἡλικίαν ὀγδοήκοντα τεσσάρων ἐτῶν ἀπεβίωσεν ἐν Γασταίν, ὁ δὲ νεκρὸς αὐτοῦ κομισθεὶς ἐνταῦθα ἐτάφη μεγαλοπρεπῶς τὴν 12 Αὐγούστου 1883.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΜΝΗΝΟΣ. Ταγματάρχης τοῦ Μηχανικοῦ, υἱὸς τοῦ Καπιτῆ Κομνηνοῦ Κάλφα, ἀρχιτέκτονος ἐγκρίτου ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀνοικοδομήσαντος ἐν ἔτει 1810 τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐμπρησθέντα ναὸν τῆς Ἀναστάσεως. Ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ 1807, ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις τὴν 9 Μαρτίου 1883.

Ἐξεπαιδεύθη ἐν τῇ Ἰονίῳ Ἀκαδημίᾳ τοῦ ἀειμνήστου Γκίλφορντ· εἶτα ἐν ἔτει 1828 μετέβη εἰς Παρίσιους καὶ ἐσπούδασεν αὐτόθι τὴν Ἀρχιτεκτονικὴν καὶ τὴν Μηχανικὴν ἐπὶ πενταετίαν.

Ἐπανελθὼν εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα κατετάχθη εἰς τὸν στρατὸν, ὡς ἀξιωματικὸς τοῦ Μηχανικοῦ. Κατὰ τὴν τριακονταετηαυτοῦ ὑπηρεσίαν διεκρίθη ἐπὶ ἐπιμελείᾳ, ἀκριβείᾳ καὶ ἄκρᾳ τιμιότητι. Ἰδίως κατέλιπε ἀρίστας ἐντυπώσεις ἢ διεξαγωγὴ τῆς κατὰ τὰ ἔτη 1848 μέχρι 1853 ἀναθεθείσης αὐτῷ ὑπηρεσίας ἐν Πάτραις πρὸς διακανόνισιν τῶν οἰκοπέδων, διὰ τὴν ἄκρην ἀμερληψίαν, ἣν ἐπεδείξατο, τὴν δικαιοσύνην, τὴν τιμιότητα καὶ τὸν σεβασμὸν εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ δημοσίου. Ἐχρημάτισεν ἐπίσης εἰς ἕκ τῶν πρῶτων καὶ ἀρίστων καθηγητῶν τῆς Σχολῆς τῶν Τεχνῶν.

Κατὰ τὴν παραλαβὴν τῆς Ἐπτανήσου συνώδευσε, διαταγῆ τῆς Κυβερνήσεως, τὸν ἀειμνήστον Ζαῖμην καὶ παρέλαβε τὰ φρούρια καὶ λοιπὰ στρατιωτικὰ κτίρια.

Ζητήτας και λαβῶν πρό δεκαπενταετία; τὴν ἀποστρατεῖαν του, ἐπε-
δόθη ἔκτοτε εἰς ἑτέρας ἐργασίας.

ΑΝΔΡΕΑΣ Σ. ΚΟΥΤΟΥΒΛΙΑΗΣ. Ἐκεῖ ὅπου τοῦ Ἀδρία τὸ λυσσαλέον
κῆμα κυλιόμενον ναροῦται εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς Μεσογείου, ὅπως
ἐκεῖ ἀνεύρει ἀνάπαυαν ἐκ τῆς μακρᾶς αὐτοῦ πορείας, ὡς ὁ μαχητὴς
μετὰ τὴν μάχην εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Μορφίως· ἐκεῖ ὅπου γλυκὺ ἀναδί-
δεται τὸ ἄρωμα τῶν ἐπιγείων καλλονῶν, ὡς αἰώνιον θυμίαμα πρὸς τὸν
Πλάστην, ἐκ τῶν ἐπιγείων Παραδείσων καὶ γλυκετὰ διαχέεται ἡ ἄπλετος
λάμψις ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐπιγείων ἀστέρων· ἐκεῖ ὅπου αἰώνιον ἀντηχεῖ τὸ
ἄσμα τῆς προγονικῆς εὐκλείας, ἐκεῖ ἀναδύεται ἐκ τῶν στέρνων τοῦ Ἰο-
νίου πελάγους ὑπερήφανος καὶ μεγαλοπρεπής ἡ ἀνθοστεφῆς Ζάκυνθος, ἡ
γεννήσασα ποιητικωτάτους, καὶ ἐνδόξους ἄνδρας οὐ μόνον τῶν ἀρχαίων
χρόνων, ἀλλὰ τῆς Μεσαιωνικῆς ἐποχῆς καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἐκεῖ ὁ
ἱστοριοδίφης ἀνευρίσκει ὕλην περιδοξόν, δι' ἧς δύναται νὰ στέψῃ τοὺς πρὸ
τεσσάρων αἰῶνων περιφανεῖς ἄνδρας τῶν οἴκων Σουγούρου, Μέγα Δούκα
Λάσκαρη, Ἁγιοπαστολίτη, Βλαστοῦ, Βαρβία, Καλοφάνου, Κουτούβαλη,
Λογοθέτη, Μινώτου, Κουμούτου, Γαῖτα, Μακρῆ, Σκούταρη, Δελασόλου,
Φωτεινοῦ καὶ Ῥώμα, ὧν οὐ μόνον τὰ ὑλικά κεφάλαια, ἀλλὰ καὶ ἡ ἠθικὴ
συνδρομὴ ὑπὲρ τοῦ πατρίου βωμοῦ ἐθύοντο.

Ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους ἐκείνους χρόνους, οὐδέποτε ἐξέλειπεν ὁ ζω-
φόρος ἐκεῖνος τῆς φιλοτιμίας σπινθὴρ ἐκ τῶν εὐγενῶν τῶν Ζακυνθίων
ψυχῶν, γαλθανίζων ἕσσει καὶ ἐπὶ τὰ πρότω ὠθῶν τὰς καρδίας τῶν με-
ταγενεστέρων γενεῶν καὶ ἐκ παραδόσεως μεταδίδων ἡσθημέραι τὰ ἄλλα
τῶν προγόνων αὐτῶν. Ἡ ἄμιλλα δὲ παρ' ἅπασιν τοῖς Ζακυνθίοις ἦτο καὶ
εἶνε ἡ πρωτίστη ἐν τῷ νῆι αὐτῶν μέριμνα· τὸ μόνον δὲ δειρον αὐτῶν εἶνε
ἡ ἀρετή.

Ἐκεῖ ἐν τῇ ἀνθοστεφῇ τῆς Ζακύνθου νήσῳ ἐν ἔτει 18⁹ καὶ ἕτερος ἐκ
τῶν περιφανῶν ἀπογόνων τῆς ἱστορικῆς οἰκογενείας Κουτούβαλη ἐγενήθη
ὁ Ἄνδρας, ἔπως ἐπισφραγίσῃ τοὺς τῶν προγόνων αὐτοῦ θριάμβους, ἀ-
ναπτυχθεὶς ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς εὐθύτητος καὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπὸ τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ Σποριδωνοῦ.

Ἔργα θεάρεστα, ἀνδρείας καὶ φρονήσεως ἐπέσπεψαν πάντοτε ἀπὸ τοῦ
ἔτους 1540 τὰς κεφαλὰς τῶν προγόνων τῆς ἐνδόξου ταύτης οἰκογενείας,
ἣν ἡ γαληνωτάτη Ἐνετικὴ Δημοκρατία ἔμειψεν ἐν ἔτει 1703 διὰ τοῦ Ἰσο-
βίου τίτλου τοῦ ΚΟΜΗΤΟΣ εἰς ἀνάμνησιν μεγάλων προγονικῶν ἔθλων.

Νεώτατος ὁ Ἄνδρας Κουτούβαλης, φέρων πάντοτε κατὰ φρένα καὶ
κατὰ θυμὸν τὴν προγονικὴν ἱστορίαν καὶ ἀναμνησκόμενος τὸν ἐν ἔτει
1570 ἱερέα Νικόλαον Κουτούβαλην ἀπὸ τῆς ὑψίστης κορυφῆς τοῦ ἁγίου

Ἡλιοῦ θριαμβεύοντα, τοῦ στρατάρχου καὶ ναυάρχου Ἀντώνιον, Ἰωάννην καὶ Δημήτριον Κουτουβάλη¹, ἐφαμίλλους τῆς περιφανοῦς αὐτῶν εὐκλείας, ἐπειράτο οὐ μόνον τοὺς προγόνους· αὐτοῦ μιμούμενος νὰ ἀαζείχθῃ ἀντάξιος αὐτῶν, ἀλλ' ὅπως κοσμήσῃ τὰ πάτρια τρόπαια διὰ μιᾶς εἰσείτε δάφνης.

Ἀπὸ τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας· μεγίστην αἰσθανόμενος τάσιν εἰς τὸν διανοητικὸν ἀγῶνα καὶ ἰδίως εἰς τὰς ὠραίας τέχνας ἔθθα τὸ φρόνημα λεπτύνεται ἢ δὲ ψυχῇ ἀποθεοῦται εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ οὐρανοῦ ὕψους, τῆς ποιήσεως, ἀνεπτύσσεται ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ ἔθνικοῦ ἰνδάλματος ἔν καὶ μόνον τρέφων ἔσασι ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ὄνειρον καὶ ἐπ' αὐτοῦ τὸ ἴδιον αὐτοῦ οἰκοδόμημα ἀνυψῶν, τὸ προγονικὸν κ' ἔτος, οὗ τὴν λάμπην ἔσασι ἀτενίζων κατέστη παραπλήσιος τῶν εὐπατριδῶν Κουτουβάλη, ὧν τὸ περιφανὲς ὄνομα κατέχει μεγάλην γωνίαν ἐν τῇ χρυσοῦ τῆς Ἐνετικῆς ἀριστοκρατίας βίβλῳ.

Ἐν ἔτει 1833 ἔδρεπεν οὐ μόνον τὰ ἄνθη τῶν Μουσῶν ἐν τῇ γείτονι Ἰταλίᾳ, ἀλλὰ καὶ τὰ μελισταγῇ τῆς Θεμίδος ἦντλει νάματα ὑπὸ τὰς πτέρυγας τοῦ κοινοῦ μεγαλείου, ἀποκαλύπτων τὰς ἀρετὰς τῆς συμπαθοῦς αὐτοῦ καρδίας· ἔτε ἐν ἔτει 1838 ἐν Πίζῃ ἀνεδεικνύετο διδάκτωρ προσκλήσας ζηλευτὸν πυχίον, φέρον τὸν κάλλιστον βαθμὸν PENITUS PENITUS.

Ἄλλ' ἐφ' ὅσον καθίστατο μέγας, ἐφ' ὅσον εὐδαίμων ἐλογίζετο, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἀβρῆνωπρεπῆς αὐτοῦ καρδία ἐθλίβετο, διότι ἦτο μακρὰν τῆς φίλης αὐτοῦ πατρίδος, ἔθθα ἀνέμενε αὐτὸν, σπουδαῖον καὶ ἐνδοξότερον μέλλον· διὸ ἔσπευσε πρὸς τὰ πάτρια ἐδάφη καὶ ἐκεῖ συνθεθεῖς μετὰ τῶν κρατίστων τῆς ἐποχῆς του συμπολιτῶν αὐτοῦ, ἰδίως τοῦ ἀθανάτου ποιητοῦ Σολωμοῦ, συ ἐγραψέ λαμπρὰ πολιτικὰ ἄρθρα κατὰ τῆς τότε ἐγχωρίου πολιτικῆς καὶ δριμυτάτας σατύρας· ὅτι ὅμως ἀναδεικνύει τὴν καρδίαν αὐτοῦ εἶνε ὁ πλήρης ὑψηλῶν αἰσθημάτων ὕμνος αὐτοῦ.

«Σὺν τῇ σπῖθι κρυμμένη ὁστὴ στήχτη» κτλ.

οὗ ἡ διαίωσις ἐχγράθη ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Παρνασσοῦ, τονισθεῖς ὑπὸ τοῦ μουσικοδιδασκάλου Σίνδα χάριν τῆς φιλαρμονικῆς ἐταιρίας. Καὶ ἔτετρα μυρίπνοα αὐτοῦ ποιήματα κατέσχον ζηλευτὴν γωνίαν ἐν τῇ συγγρόνῳ ἡμῶν ποιήσει, ὅτι ὅμως προσήλκυσε τὴν προσοχὴν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐνδοξοῦ Σολωμοῦ διὸ καὶ συνεχάρη αὐτὸν ἐκ μέσης καρδίας ἦτο τὸ «Σὺν τῇ σπῖθι» διαβλέπων ἐν αὐτῷ ὑψηλὸν μέλλον καὶ μεγάλῃν ποιητικὴν καρδίαν.

¹ Ἴδὲ ἱστορίας Π. Χ. ὤτου (Ἑπτανήσου).— Παπαβρόηγοπούλου (Ἑλληνική).— Σάθα (Μεσαιωνικά).

Ἐν ἐκ τῶν μαγευτικωτέρων ἐπεισοδείων τοῦ βίου αὐτοῦ ἔπερ ἀνεζητή-
 λοι· γράμμασιν ἐχαράχθη εἰς τὰς σελίδας τῆς πατρικῆς ἱστορίας αὐτοῦ
 εἶνε τὸ ἀκόλουθον. Νύκτα τινὰ ὁμᾶς νεαρῶν βλαστῶν φέρουσα ἐπὶ κεφα-
 λῆς τὸν Βάρδον Διονύσιον Σολωμὸν διέτχιζε ὑπὸ τὸ ἄπλετον φῶς τῆς Σε-
 λήνης· τὰς ὁδοὺς τῆς Ζακύνθου καὶ ὑπὸ τὴν γλυκεῖαν τῆς βαροῦτου ἀρμο-
 νίαν ἔψαλλε τὸ πρῶτον τὸν ὕμνον τοῦ Σολωμοῦ, ῥαινομένη πανταχόθεν
 ὑπὸ ἀνθέων. Μεταξὺ τῆς ἐκλεκτῆς· ἐκείνης· ὁμάδος, μεταξύ τῆς μυριπόου
 ἐκείνης ἀνοδοῦρης, διεκρίνετο ὁ Ἄνδρέας Κουτούβαλης, οὗ ἡ γλυκεῖα
 φωνὴ πρώτη μετέδωκεν ἡμῖν τὸ ἀθάνατον ᾄσμα τῶν ᾄσμάτων.

Ἐκτοτε ὁ Ἄνδρέας Κουτούβαλης· ἐπεδόθη εἰς τὸν δικανικὸν κλάδον ἀλ-
 λεπαλλήλως ὡς δικαστῆς διαπρέψας, ἰδίῳ δὲ ὡς ποινικολόγος. Πολλάκις
 δὲ ὡς μέλος τοῦ Ἰουνίου Βουλευτηρίου ἀ-έδειξε καὶ ἑαυτὸν διὰ τῆς ῥη-
 τορικῆς αὐτοῦ τέχνης, καὶ τὴν πατρίδα αὐτοῦ προήσπισε κατὰ τῆς πο-
 λεμίου ἐκείνης· πολιτικῆς τῆς τότε Βρετανικῆς δυναστείας ἔν καὶ μόνου
 τρέφων ἔν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ὄναρ τὴν μετὰ τῆς κοινῆς πατρίδος ἔνωσιν
 τῶν ἐπὶ ἀστέρων τοῦ Ἄδρια, ἥτις εὔρε πολλὰς Ἰονίου καρδίας προθύ-
 μους· καὶ μετὰ ἔτη πολλὰ οὐχ ἤττον ἐξετελέσθη, ἱκανοποίησασα τοὺς πό-
 θους ὀλοκλήρου τοῦ Ἰονίου. Ὡς ἐκ τῶν φιλελευθέρων φρονημάτων αὐτοῦ
 ὁ φιλόπατρις Ἕλλην Ἄνδρέας Κουτούβαλης, περιελθὼν εἰς τὴν δυσμέ-
 νιαν τῶν τότε καθεστώτων, ἠναγκάσθη ἐπὶ τινα χρόνον ν' ἀπομακρυνθῆ-
 τῆς γλυκείας αὐτοῦ Ζακύνθου ἢ ἐπέπρωτο ἵνα μὴ ἐπανίδῃ ἐγκαταλείπων
 τὴν ὑπὲρ τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἐπὶ τοσοῦτον μοχθήσασαν καὶ σογκινηθεῖ-
 σαν καρδίαν αὐτοῦ εἰς ἀλλότρια ἐδάφη, ἔπως σπεύσῃ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ,
 τὴν γεννέτειρα γῆν μειδιῶσαν νὰ θαυμάσῃ.

Καὶ ὄντως τὸν Μάϊον τοῦ 1846, ἐνῶ ἡ Ζάκυνθος ἐλούετο εἰς τὸ ἄρωμα
 ἀλλ' ἐθρῆνει ὑπὸ τὴν μάστιγα ὁ Ἄνδρέας Κουτούβαλης ἐπιβὰς Ἰταλικὸν
 τινος πλοίου, ἔσπευσε εἰς τὰ παράλια τῆς Μικρασίας ὁπόθεν θὰ περι-
 ἤρχετο ἄσασιν τὴν Ἀνατολικὴν πλευράν. Ἄλλ' ἐν Σμύρνῃ εὐρῶν ἐκλε-
 κτοὺς συμμαθητὰς αὐτοῦ καὶ πολυτίμους φίλους διέτριψεν ἐπὶ τινα χρό-
 νον ἀναμιμνησκόμενος ἀληθῆ εὐδαιμονίαν· ἐκτιμηθεῖσαι δὲ ἐπὶ τοσοῦτον
 ἡ ἱκανότης καὶ αἰ ἀρεταὶ τοῦ ἀνδρός, ἀπησχόλουν ἐπὶ τοσοῦτον τὸν ἐγ-
 κρατητιὸν τῆς Θέμιδος, ὥστε ἠτένιζε ἔν τῇ πόλει ἐκείνῃ μέλλον εὐρύ-
 τατον· διὸ συζηχ'εῖς μετὰ τινος κόρης τῆς οικογενείας τῶν εὐπατρι-
 δων Κλάδων, ἠναγκάσθη νὰ βίψῃ τὴν ἄγκυραν ἐκεῖ, μακρόθεν στένων
 τὴν πονοῦσαν αὐτοῦ πατρίδα. Ἐκτοτε ὁ Ἄνδρέας Κουτούβαλης διεκρίνετο
 ἐν Σμύρνῃ ὡς ὁ κλιτιστος νομολόγος· ἐφελκῶν τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν
 ἀγάπην ὀλοκλήρου τῆς ἐκλεκτῆς· ἐκείνης κοινωνίας· καταστάς δὲ πατὴρ
 ἑννέα ἀρρένων, κλείων τοὺς ὀφθαλμοὺς δι' ἐθλιβεν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ
 ἢ μόνον τὰ τέσσαρα, ἐγκαταλείπων αὐτοῖς ὡς κληρονομίαν εὐγενῆ καὶ ὑ-
 ψηλὰ διδάγματα σπανίου πατρὸς καὶ μεγαθύμου πατριώτου.

Ἐν Σμύρνῃ ἔλας ἰδιωτικὸν διάγων βίον, ἐπόμενος τὴν πορείαν τῶν ἐπισημονικῶν αὐτοῦ θριάμβων, οὐχ ἤττον οὐδ' ἔπαυσε θεραπειῶν τὰς Μούσας πλεῖστα ἔσα ἀνθύλλια μυρρέντα διασπείρας· πολλὰκις καὶ πολλὰ τοῦ θαυμασθέντα. Καὶ ὅτε τὸ τηλεβόλον τῆς Βαυκρικῆς δυναστείας ἐξέδωκε ἀπηνέστατα τὰς εὐγενειτέρας Ἑλληνικάς καρδίας ἐκ τῆς πατρίου εἰς τὴν ξένην γῆν, ὁ οἶκος τοῦ μεγαθύμου Ἀνδρέα Κουτούδουλη ἠνέψισε τοῦ κόλπου αὐτοῦ, ἡ δὲ θερμὴ αὐτοῦ ἀγκάλη ἐθέρμανε τὰ ῥιγοῦντα ἐκεῖνα τέκνα. Καὶ ἡ λύρα αὐτοῦ ἀντήχησε πλήρης πένθους, πλήρης ἄλλοις αἰμάσσουσιν, πλήρης ἀγανακτήσεως κατὰ τῆς τυραννίας τῶν Βαυκρῶν, παράξασα τὴν «κατὰραν» ἔργον πλήρης φλογὸς κεραυνοβόλου, οὗ τὴν ἀρχὴν παραθέτομεν ἑνταῦθα.

«Ἡ κατὰραν τοῦ Ὑψίστου νὰ πῆσῃ, εἰς τὰς δύο εἰσχοὰς κεφαλὰς σας
Κ' ἡ φωνὴ τῶν ἀθῶων Ἑλλήνων, τρομερὰ νὰ βοήσῃ 'ς τ' αὐτιά σας.
Τὸ αἶμα ἐκεῖνο τὸ ἀθῶον ποῦ ἐχύθη, πῦρ νὰ γίνῃ νὰ ἐλθῇ νὰ σᾶς κάψῃ!
Πᾶσα σκιὰ τῶν σφραγμένων Ἑλλήνων, ἔμπροσθὲν σας θάρσῃ νὰ φωνάξῃ
Δὲν σᾶς θέλει τὸ ἔθνος προδοταί, δὲν σᾶς θέλει ληστὰι τῶν ἀθῶων,
Εἴσθε σεῖς οἱ πατέρες τῆς φρίκης, εἴσθε σεῖς οἱ πατέρες τῶν γόνων. κτλ.

Ἐκτοτε ἠργάσθη ὡς γνήσιον τέκνον μετὰ τῶν φιλελευθέρων ἐξορίστων καὶ μετὰ τοῦ ἀειμνήστου Γαριβάλδου ἀνταποκρινόμενος περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς ἀτυχοῦς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς Βαυκρικῆς μάστιγος. Ὅτε δὲ ἡ Ἑλλάς μιᾶ φωνῇ πλέον ἐκήρυξεν ἑκπτώτων τὸν βασιλεῖα Ὀθωνα, τὰ ἔσπαρμένα δ' αὐτῆς τέκνα ἐπανήλθον εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς αὐτῶν ἔπασσε θερμάνουσι τὰ ῥιγοῦντα μέλη αὐτῶν, ἡ Μούσα τοῦ Ἀνδρέα Κουτούδουλη ἔψαλλε διθυράμβους, ἐξ ὧν καταυγάζει τὸ ἔνειρον, οὗ παραθέτομεν ἀμίμητον τροφὴν πλήρη ἐκφράσεως καὶ ζωηρᾶς φαντασίας,

Ἐξυπνῶ καὶ τί βλέπω ἔμπροσθὲν μου;
Τὴν Ἑλλάδα λευκὰ ἐνδυμένη!
Τὰ μαλιὰ τῆς μὲ ἄνοιθα πλεγμένα,
Κι' ὄχι πλέον μ' ἀλύσσους δεμένη

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀφοσιωθείς ὅλος εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον καὶ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων αὐτοῦ κατγιγνόμενος, ἔγραψε πλεῖστα ἔσα ἔμμετρα ἔργα Ἑλληνιστί τε καὶ Ἰταλιστί, ὧν τὰ πλεῖστα ἀπωλείσθησαν· ὅτι ἔρωτος ἔχαρακτήριζε τὴν εὐφυΐαν τοῦ Ἀνδρέα Κουτούδουλη ἤτις τὸ Σατυρικὸν πνεῦμα τῆς Μούσας αὐτοῦ δι' οὗ πολλὰκις πολλὰς ἐδίηξε καρδίας λιαν εὐφυῶς τάληθῆ γράφων. Ἐν Χίφ κύριον αὐτοῦ μέλημα ἦν ἡ μελέτη τῆς θετικῆς κωμωδίας τοῦ Δάντου, περὶ τῆς ἐρμηνείας τῆς ὁποίας πολλὰς ἀφῆκεν Ἰταλιστί πολυτίμους σημειώσεις. Ἀπέθανεν ἐν Θεσσαλο-

νίκη παρά τῷ ἐναρέτῳ καὶ λογίῳ αὐτοῦ υἱῷ ἱατρῷ κ. Μαρίνῳ Κουτουβάλῃ, φίλῳ ἀγαπητῷ καὶ ἐξαιρετῷ συνεργάτῃ τῆς «ΠΟΙΚΙΛΙΑΣ ΣΤΟΑΣ» τῆ 31ῃ Ἀγούστου 1882.

Ἄνδρὸς ἀγαθοῦ
ἔπαινος αἰώνιος αἰ πράξεις.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ Ε. ΜΟΥΣΟΥΡΗΣ. Οἱ αἰώνιοι τῶν δύο ὑπάτων τῆς τοῦ ὄντος φιλοσοφίας σχολῶν ἡγήτορες, Πλάτων τε καὶ Ἀριστοτέλης ἐπισκοπίσαντες καθόλου τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὰς σχέσεις αὐτοῦ πάσας πρὸς τὸν φυσικὸν κόσμον ὑποσταθμίσαντες, ὑπολογισάμενοι δὲ περαιτέρω τὰς βουλὰς αὐτοῦ, τὴν ἰσχύον τῆς θελήσεως, τὴν ἐνέργειαν τῆς διανοίας, καὶ τὴν βίωμην καὶ τὸ κράτος καὶ τὴν ἀνταύγειαν τοῦ πνεύματος καὶ τὸ τῆς καρδίας αὐτοῦ ἀνυπέβλητον θάρσος, ἤχθησαν ἐν ἐνθουσιασμῷ ὑψίστῳ καὶ πεποιθήσει σοβαρωτάτῃ ἐπὶ τὸ κράτιστον μεταφυσικὸν συμπέρασμα, ἑκάτεροι ἐν ἐκστάσει ἀποφηνάμενοι, ὁ μὲν αὐτῶν εἰπὼν, ὅτι ἡ ἐξαισία καὶ παντάπασι μυστηριώδης ἐκείνη ἐν τῷ ἀνθρώπῳ δύναιμι, ἦτις νοῦς προσηγόρευται, ἔστι τι ὑπερφυσικὸν καὶ μετέχον τοῦ θεοῦ· ὁ δ' ἕτερος, ὁ ἐκ Σταγειρίων φιλόσοφος ἔτι μείζω ἐνώπιον αὐτῆς ἐκπληττόμενος τὸ παράπαν οὐδόλως ἐδίστασε εὐθυφῶνως καὶ θαρραλέως σφόδρα ν' ἀποκαλέσῃ αὐτὴν Θεὸς ὁ ν.

Τοῦτο δέ, τὸ θεόθεν ἐμπνευσθὲν τοῖς βελτίστοις ἐκείνοις ἀνδράσι καὶ θεοῖς φιλοσόφοις δόγμα ἀναφαίνεται ἀνά τὸν βίον τῆς ἀνθρωπότητος, εὐδηλότατα ἐπιβεβαιούμενον καὶ ὑπὸ τῆς καθ' ἑκάστην πείρας πασιφανῶς ἐπιμαρτυρούμενον ὅτι αὕτη ἡ ἀρρήτος ἐν τῷ ἀνθρώπῳ δύναμις, ἡ θεία οὐσία, ὁ νοῦς, ἔστι τι οἰονεὶ παντοδύναμον καὶ ξένον καὶ ἀλλότριον τῆς βροτείου φύσεως· διότι δι' αὐτοῦ διαθεῖκνται διαφανῶς ὁ ὑπὲρ τὴν αἴσθησιν καὶ δι' ἑλῆς τῆς Δημιουργίας· διήκων παγκόσμιος νόμος, καὶ καθορίζεται εὐκρινῶς ἡ ἐνωτικὴ κλίμαξ τῆς σχέσεως τῆς ὑπερτάτης Ἀρχῆς πρὸς αὐτόν, καὶ τῶν βαθμίδων τῆς τοῦ κόσμου δημιουργίας· διότι δι' αὐτοῦ ἐξηγουῦνται τὰ περιδάλοντα ἡμᾶς ταῦτα τῆς ἀρχῆς τοῦ νόμου τῆς δημιουργίας μυστήρια, καὶ ὁ λόγος τῆς ἐπικοινωνίας καὶ τῆς κατ' ἀλληλεπίδρασιν ὑπάρξεως αὐτῶν εὐχερῶς παρίσταται· διότι δι' αὐτοῦ χειροῦθη τὰ θηρία γίνονται μεταλλάσσοντα κατὰ τὸ δοκοῦν τοῦ ἀνθρώπου φύσιν. Πρὸς δὲ δι' αὐτοῦ καταρτίζονται κοινωνίαι, ταξιοθετοῦνται πολιτεῖαι, ἐξημερῶνται λαοί, παιδαγωγοῦνται ἔθνη, εὖ διατίθενται πρὸς ἀλλήλας φυλαὶ καὶ τὸ περὶ μέγιστον, οἱ ἅπαντες ἀναγνωρίζονται μιᾶς μητρὸς ἀδελφοί, μιᾶς ὁδοῦ συνοδῆται καὶ ἐνὸς ἀγῶνος συναγωνισταί· διότι ὡσαύτως δι' αὐτοῦ ὁ βραχύνσις καὶ ἀσθενής ἄνθρωπος ἀποβαίνει ἥρωας τῶν ἐκάστοτε προσκομμάτων ἀθλητῆς τῶν ἐκάστοτε περιπετειῶν ἐκποδῶν ἀε ποιοῦμενος καὶ ὑποχέριρα καθιστάμενος ἅπαντα τὰ ἐξ ἀντιπνῶν πνοῶν

τῶν ἀνέμων τοῦ βίου ἐπισκῆπτοντα δεινὰ καὶ τᾶλλα, τὰ παντοῖα ἐπισυμ-
βάματα. Ὅποτε οὕτως ἐν ἐνὶ λόγῳ διὰ τῆς τερατοῦργου ταύτης δυνά-
μεως τοῦ νοῦ, ὁ γηγενὴς ἄνθρωπος· κυρίαρχος γίνεται τῆς φύσεως, δεσπό-
της τῶν αἰώνων καὶ τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ μέλ-
λοντος ἄρχων καὶ διαρρυθμιτής.

Ἐντεῦθεν δὲ οἱ ἥρωες ἐν τῷ βίῳ, ἐντεῦθεν δὲ οἱ κραταῖοι ἐν τῇ ζωῇ,
ἐντεῦθεν δὲ οἱ βέλται καὶ ἐπιχειρηματικοὶ καὶ μεγαλοπράγμωνες ἐν ταῖς
κοινωνίαις, καὶ οἱ ἕξοχοι ἐν ταῖς γενεαῖς. Αὐτοὶ ἐν μίᾳ ἐκάστη σελίδι
τῆς ἱστορίας τῶν κοινωνιῶν ἀναφαίνονται καὶ διακρίνονται καὶ ἑσασί σε-
λαγιζοῦσιν ἐν τῷ στερεώματι τῆς αἰωνιότητος, ὥσπερ οἱ ἐν τῷ οὐρανῷ
διάπτοντες ἀστέρες. Ἐκαστος τούτων μείζων ἢ ἕλαττον λαβὼν τὸ ἕξοχον
τοῦτο τῆς φύσεως δῶρον ἔπραξε, ὡς ἡ αὐτῷ δύναμις, ἐνήργησε κατὰ τὴν
δεινὴν πάλιν τῆς ζωῆς καὶ ἤλθει πρὸς τὸν ἐκ γενετῆς προορισμὸν αὐ-
τοῦ καὶ ἀφίκετο ἐπὶ τέλους καὶ μεθ' ἀπάσας τὰς ἀντιξόους περιπτώσεις
τοῦ βίου εἰς τὸν πρὸς ὃν ἅρον ἐκυτὸν ἀναδεικνύμενος καὶ τοὺς ἑτέρους
παντοιοτρόπως εὐεργετῶν.

Ἐκ τῆς μοίρας τοίνυν τῆς τάξεως τῶν ἀνδρῶν τούτων τῶν γενομένων
μὲν ἐν τῷ κόσμῳ μετὰ τινος ἰδιαιτάτου προορισμοῦ καὶ ἰδίου νοητικοῦ
πλεονεκτημάτος διαπρεπόντων δὲ ἐν ταῖς ἐπικοινωνίαις, ἐκ τουτοῦ τῶν
ἀνδρῶν οὐδεὶς ἐστὶν ὅστις δὲν θὰ ὁμολογήσῃ εὐπαρισιάστως ὅτι εἰσὶν ὁ
ἐκ τῆς εὐάνδρου Κεφαλληνίας ὀρμώμενος Γεράσιμος· ὁ Μουτούρης, ὁ ἀνὴρ
ὁ νοημονέστατος, ὁ μεγαλεπήβολος, ὁ γενναῖος ἀγωνιστής τοῦ ἱεροῦ ἀ-
γῶνος ὁ Ἕλληνας ὁ γησιώτατος, καὶ φιλόπατρις καὶ φιλάγαθος καὶ ἀληθὴς
ἄνθρωπος, οὗ τὸν βίον ἐν συντόμῳ σκιαγραφούμενον φέρον μὲν πρὸς τὴν
ἀρετὴν ἀποστίνοντες, εἶτα δὲ ἵνα μὴ τὰ καλὰ τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα γένηται.
Καὶ ἤθελεν μὲν εἶσθαι πάντως ἔργον ἐργῶδες· ἐὰν ἐπεχειροῦμεν νὰ περι-
γράψωμεν ἐν λεπτομερείᾳ ἅπαντα τὰ σημεῖα τοῦ πλήρους περιπετειῶν καὶ
μεστῶν φιλαγάθων πράξεων βίου τοῦ ἐπιφανοῦς Κεφαλλήνου, ὅστις διη-
νεκῶς ὑπερκεκόντιζεν ἀνυπερβλήτου δυσχερείας καὶ κακότητος κατέστη
ἱκανὸς νὰ ἀναδείξῃ μὲν αὐτὸς ἐκυτὸν νὰ καταστῇ δὲ ὡς οἶόν τε ἐστὶν ἐν
τε τῷ ἔθνει καὶ τῇ ἰδίᾳ πατρίδι αὐτοῦ ἐπυφελής, ὅθεν ἤελομεν μόνον στα-
χυολογήσῃ ἀπὸ τοῦ ἐκτεταμένου πεδίου τοῦ βίου αὐτοῦ τὰ κυριώτερα,
ἅτινα ἐπιδείκνυσιν τὸν χαρακτήρα τοῦ ἐγκρίτου τούτου Κεφαλλήνου.

Νοτιοδητικῶς καὶ οὐ μακρὰν τῆς πρωτεύουσος Ἀργυστολίου τῆς εὐάν-
δρου Κεφαλληνίας κεῖται κώμη «Μηνιαῖς» ἥδη ἐπονομαζομένη. Ἐν ταύτῃ
τῇ κώμῃ ἀρχομένου τοῦ φθίνοντος αἰῶνος, εἶδεν ὁ Γεράσιμος Μουτού-
ρης τὸ πρῶτον τὰς ἀπυγαζούσας τοῦ ἡλίου ἀκτῖνας καὶ ἀνέπνευσε τὸν
ἐλεύθερον τῆς Κεφαλληνίας ἀέρα, ὃς ἐπιδωρεῖται τοῖς αὐτόθι φουμένοις
δίκην προνομίου σπουδαία καὶ ἀριπρεπῆ πλεονεκτημάτα.—Ἐλαβε παρὰ
τῶν γονέων αὐτοῦ εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τὰς πρώτας ἀφελεῖς τῶν Κεφαλλήνων

οικιακά ἀρετά· αὐτῖνες ἐπέδρασαν καθ' ἑλον τὸ διάστημα τοῦ βίου αὐτοῦ, ἰδίῳ δὲ παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰωάννου Μουσούρη ἐδιδάχθη τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς τῶν ναυτηλομένων τέχνης μικρῇ δ' ὕστερον χρόνῳ ἐν ἡλικίᾳ 17 ἐτῶν ἐγένετο κυβερνήτης παμμεγέθους πλοίου, ὁπότε πλέον ἤρξατο τὸ πλήρες περιπετειῶν στάδιον αὐτοῦ. Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν διαπλέει τοὺς κυριωτέρους λιμένας τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ ἀνέρχεται μέχρι τῶν ἀνατολικῶν ἀκτῶν τοῦ Εὐξείνου Πόντου, εἶτα δὲ κατερχόμενος πάλιν ἐπισκέπτεται τὰς βορείους ἄκτας τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἐξερχόμενος τῶν Ἡρακλείων σιτηῶν διαπλέει τὰ τῆς Ἀλβιῶνος ὕδατα καὶ πολλοὺς λιμένας τῆς Βορείου Γερμανικῆς θαλάσσης, εἶτα κατερχόμενος εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐγκατέλειψε πάσαις αὐτοῦ τὰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις ὅπως λάβῃ μέρος εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος ἱερὸν ἀγῶνα, κατὰ τὰ δύο τελευταῖα αὐτοῦ ἔτη, ἔλαθε δὲ ὡς ἀνταμοιβὴν τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ τὸ ἀριστεῖον τοῦ ἀγῶνος, ὅπερ πάντοτε μετ' ἐθνικῆς ὑπερηφανίας ἔφερε ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτοῦ, ἀρῶν δὲ ὁ ἱερὸς ἀγὼν αἰσιῶς ἐπερατώθη, ἐπανελάθε τὸν περιπετειώδη αὐτοῦ βίον, ἐπειδὴ δὲ ἐν Κεραληνίᾳ τὰ γράμματα καὶ ἡ παιδεία ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ δὲν ἦσαν προσιτὰ εἰς πάντας, ἀλλ' εἰς τινὰς λίαν εὐαρίθμους· εὐγενεῖς δίκην προνομίου ὁ Γεράσιμος Μουσούρης· μέχρι τοῦ σημείου τούτου τῆς ἡλικίας αὐτοῦ οὔτε ἀνάγνωσιν οὔτε γραφὴν ἐγίνωκε, τοῦθ' ὅπερ συναισθάνετο ἐν αὐτῷ ἔλειψιν τινα ἢ ἔσπευσε ν' ἀναπληρῶσιν, καὶ δὴ μεταδῶς εἰς Σύρον ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ἔξ ἑξήκων μηνῶν κατάρθωσεν εὐχερῶς· νὰ ἐκμάθῃ ἕκ τε τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ἰταλικῆς τοσούτας γνώσεις ὅσας ἦσαν αὐτῷ ἀποχωρῶντως χρήσιμα ἐν τῆς τοῦ βίου συναλλαγῆς, εἶτα ἐπεδόθη αὐτῷ εἰς τὰς κατὰ ξηρὰν ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ὅσον μάλιστα τὸ τε πλοῖον αὐτοῦ καὶ ἅπαντα ἡ ἄλλη αὐτοῦ περιουσία κατεστράφησαν ὀλοτελῶς· κατὰ τὸν ἐθνικὸν ἡμῶν ἀγῶνα. Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν μεταβαίνει εἰς τὰ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας παράλιξι ἔπου ἐπιχειρεῖ ἐμπορίας τινὰς, ὅτε δὲ χρόνῳ ὕστερον τοιοῦτοτρόπως αὐτόθι· ἐργαζόμενος, συνεκρότητε πάλιν χρηματικὸν τι κεφάλαιον, τότε ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἐμπορικὴν πόλιν Ἄγκυραν καὶ ἀνέπτυξε τὸν κύκλον τῶν ἐμπορικῶν αὐτοῦ ἐνεργειῶν, ἐντεῦθεν δὲ ἀνέλαθε θαρραλέως τὴν πρὸς τὰ ἐνδότερα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἄγουσαν, φθᾶς μετὰ μωρίων ὄσων δυσχερειῶν καὶ κολυμάτων εἰς τὸ Βαγδάτιον Βασσόραν καὶ κατοπιν εἰς τὸ κέντρον αὐτῆς τῆς Περσίας. Τοσοῦτον δὲ προσοικειώθη πρὸς τοὺς ἡμιταγροὺς Ἰθαγενεῖς, ὥστε καθίστατο προσφιλέας καὶ ἐπιβλητικὸς λίαν, ὥστε εἶθ' ὅτε σὺν τῇ ἐμπορίᾳ λίαν ἐπιτηδῆως καὶ κατηχητῆς ἀνεφάνετο πολλῶν ἀρχῶν τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, τοῦθ' ὅπερ διτήγειρε τὴν ἀγανάκτησιν καὶ ἐξέκρυσε τὸν φανατισμὸν ὀργάνων τινῶν τῆς ἐπικρατούσης θρησκείας ἐν τῇ πόλει Κασχῶν πλησίον τῆς Τεχεράνης, οἵτινες ἐξηνάγκασαν τὸν ἐγγύριον διοικητὴν νὰ συλλάβῃ τὸν τολ-

μηρὸν καὶ κενωτόμον νεανίαν. Καὶ ἔρριψεν αὐτὸν εἰς φοδερὰν εἰρκτήν, ὁ ἄρχων τῆς εἰρημένης πόλεως, κατασχὼν συνάμα καὶ ἅπασαν τὴν περιουσίαν καὶ ἀποσκευὴν τοῦ πλάνητος Μουτούου. Ἐκρατεῖτο αὐτόθι σκληρῶς κκοσχοῦμενος, ὁ δ' ἀπαίσιος τοῦ θανάτου πέλεκυς, ἐπεκρέματο ὡς ἡ σπάθη τοῦ Λαμοκλέους· καὶ ἑκάστην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἐνῶ ἐνταῦθα οὐδεμία ὑπέφωσκεν ἐλπίς σωτηρίας, ἡ ἀγγίστροφος τύχη ἤλθε θαυμασιῶς εἰς ἐπικουρίαν αὐτοῦ, ἡσθίνει βαρέως ἡ μάλλον εὐνοουμένη σύζυγος τοῦ τοπάρχου ἐφ' ἧς ἐδοκιμάσθησαν ὄλα τὰ θαυματουργὰ φάρμακα τῶν ἐγγλωρίων δερβίσιδων ἀλλ' εἰς μάτην, ἐνῶ λοιπὸν ἡ ἀτθηνῆς εὐρίσκειτο ἔτοιμοθάνατος, ὁ ἄπελπις δεσμότης Μουσοῦρης ἠθέλησε καὶ πάλιν νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἐπιβρότην τοῦ ἐπινοητικοῦ αὐτοῦ πνεύματος, ἀναγγέλλων ὅτι τυγχάνει ὦν ἱατρὸς ἐπιτήδειος καὶ ὅτι ἀναδέχεται τὴν θεραπείαν τῆς εὐνοουμένης συζύγου. Ὁ τοπάρχης μάλιστα μαθὼν τοῦτο, προσκαλεῖ τὸν αὐτοχειροτόνητον δεσμότην ἱατρὸν οὐκαδὲ καὶ εἰσάγει αὐτὸν παρὰ τὴν κλίνην τῆς ἔτοιμοθανάτου συζύγου του, ἦντινα παρατηρήσας οὐδόλως ἀπεδηλίασε, διατάσσει νὰ προσενεχθῆ αὐτῷ σίχκος τις ἐκ τῆς ἄρτι κατασχεθείσης ἀποσκευῆς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ εἶχεν ὁ ὀδοιπὸρος ἀπλᾶ τινὰ φάρμακα διὰ τὰς προχείρους ἀνάγκας, καὶ ὦ τῆς εὐνοίας τῆς τύχης! αἱ συσκευαὶ τοῦ νεκροῦ ἱατροῦ τεραστίως ἐπιτυγχάνουσι καὶ ἡ ἡμιθανὴς προσφιλῆς σύζυγος τοῦ τοπάρχου ἀναλαμβάνει, τοῦθ' ὅπερ συνετέλεσεν ὥστε νὰ ὑπεκφύγῃ τὸν ἀφευκτον κίνδυνον καὶ τὴν κατασχεθεῖσαν περιουσίαν νὰ ἐπανακτήσῃ καὶ πολλὰς δωρεὰς καὶ χρήματα νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ τοπάρχου ὡς ἀμοιβὴν καὶ νὰ συνοδευθῆ μετὰ σωματοφυλακῆς καὶ δημοσίας ἀσφαλείας μέχρι τοῦ Περσικοῦ κόλπου, ὁπόθεν δι' Ἀγγλικῶν πλοίου διηυθύνθη πρὸς τὰς Ἰνδίας καὶ ἐκεῖθεν μετὰ τινα χρόνον μετέβη εἰς Αἴγυπτον εἰς ἣν διέμεινεν ἐπὶ πέντε ἔτη, διατρέχων αὐτὴν καθ' ἕλας τὰς διαστάσεις μέχρις αὐτῆς τῆς Νουβίας, ἀλλ' ἐν τῇ ἔθρᾳ τῶν Φραγῶν, ἐν τῇ συναισθήσει τῆς καταπατήσεως τῶν δικαίων αὐτοῦ, περιῆλθε εἰς δεινὴν φιλονεικίαν μετὰ τινος ἰσχυροῦ τῆς ἡμέρας παρὰ τῇ ἀλῆ τῶν Μεχμέτ-Ἀλῆ, τότε ἀπώλεσε τῇ ἐπιδράσει πολλῶν ἀντιθέτων συμβάντων τὴν οὐκ εὐκταφρόνητον περιουσίαν, ἀποβὰς αὐτῆς κατὰ τὴν κυρίαν τῆς λήξεως σημεσίαν πενέστατος ἂν καὶ κατόρθωσε νὰ λάβῃ ἠθικὴν ἀποχωρῶσαν ἱκανοποίησιν. — Ἐνταῦθα περίεστη ἀνὴρ πρὸς στιγμήν ὡς εἰκός· εἰς ἀμηχανίαν δεινὴν καὶ ἀπογοητεύειν μεγάλην, διότι ἀνελογίζετο ὅλον τὸν ὄγκον τῶν βαθουτάτων περιπετειῶν αὐτοῦ καὶ τὴν ἔκτασιν τῶν περιπλανήσεων καὶ τῇ κατανώμασιν ἀνυριωτέρων ἐτῶν τῆς ζωῆς αὐτοῦ σὺν κακουχίαις καὶ δεινοπαθήμασιν ἀνυπολογίστοις, ἀλλὰ τὸ φυσικὸν σθένος τῆς καρδίας αὐτοῦ, ἡ ἐξακσκήτιστα εἰς ἀνώτατον βαθμὸν εὐστροφία τοῦ πνεύματος, ἡ ἀνδροθεῖα δούαιμι τοῦ νοῦς καὶ τᾶλλα ἅπαντα δὲν ἐδράδυναν νὰ ἐξαγάγῃσι τὸν ἄνδρα τῆς τοι-

αύτης ἀθυμίας καὶ καταπτώσεως, ἀλλ' ἐνεφύσισε μίᾳ ἐκάστη τούτων τὴν προσήκουσαν ἀρετὴν καὶ τοιοῦτοτρόπως ἀνταλαμβάνει νέαν ζωὴν καὶ ἀρύεται νέον σθένος· καὶ βουλευέται ὁ ἀνὴρ ἵνα πάλιν ἀλλαχοῦ στάδιον καὶ τὸ τέλος τῆς τύχης αὐτοῦ ἐκζητήσῃ, διότι ἀείποτε ἦτο ἐν βαθυτάτῃ συναισθησει καὶ μεθ' ἄλλα ταύτας τὰς διαμάχας τῆς εὐστρόφου τύχης· ὅτι εἶχε τι μέλλον καὶ προορισμὸν τινα νὰ ἐκπληρώσῃ ἐπιωφελεῖ καὶ πρὸς ἑαυτὸν καὶ τὸν πλησίον ἕπερ ἀπεδείχθη ἐπὶ τέλους ἐπιτήμως. Ὅθεν ἀναχωρεῖ τῆς Αἰγύπτου καὶ ἀφικνεῖται μετὰ τινος περιπλανήσεως ἀνὰ τὸν Εὐξείνιον καὶ τὸ Αἴγατον εἰς Θεσσαλίαν.

Ἐν Θεσσαλίᾳ ἤρχη τότε κατὰ τὸ 1850 ὡς καὶ ἀλλαχοῦ τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας κυριολεκτικῶς ὁ φανατισμὸς καὶ ἡ καταπίεσις, οἱ δὲ ὑπῆκοοι καθὼς καὶ πᾶς παρεπίδημος ξένος ἐν ἴσῃ μοίρᾳ δούλων καὶ δεσμοτῶν διετέλουν ἀποζῶντες. Ὁ νέηλος ξένος παρατηρῶν τοῦτο μετ' ἀγανακτήσεως ἄμα δὲ καὶ συντριβῆς καρδίας πολλῆς, τούτου ἕνεκα συλλαμβάνει ἐν νῆϊ τὴν ὄντως εὐγενῆ ιδέαν νὰ φανῇ κατὰ τι λυσιτελῆς τοῖς ταλαιπωρουμένοις ἀδελφοῖς. Ἀρχεται ἐνταῦθα νέον στάδιον, ἐν ᾧ συγχρόνως γίνεται αὐτεπάγγελτος προσίτη· παντὸς ἀδικουμένου ἀδικακρίτως φυλῆς, ἐθνικότητος, θρησκείας, καταστάσεως· παρίσταται ἐνώπιον τῶν ὀθωμανικῶν ἀρχῶν ὡς ἂν νὰ ἦτο περιβεβλημένος ἐπίσημον ἄντιπροσωπεῖαν ὄλων τῶν ἐπικρατειῶν καὶ διεξήγε πᾶσαν ὑπόθεσιν καὶ ἔλυε πᾶσαν φιλονικίαν ἀναφυομένην ἐν τε τοῖς παρεπίδημοις ἐκεῖ Ἑλλησιν καὶ τοῖς ἄλλοις ὥστε οἱ πάντες ἀπὸ κοινοῦ ἀπεκάλουν τὸν Γεράσιμον Μουσοῦρην σωτήρα καὶ εὐεργέτην, ἐφοδοῦντο τὸν ἄνδρα καὶ ὑπελήπτοντο αὐτὸν μεγάλως καὶ αὐταὶ αἱ ἐπιτόπιοι ἀρχαί, ὥστε ἡ διαβεβαίωσις αὐτοῦ ἦτε ἡ ἔγγραφος ἦτε ἡ προφορικὴ ἐν πάσῃ ὀθωμανικῇ ἀρχῇ ἀνὰ πᾶσαν τὴν Θεσσαλίαν εἶχε κύρος καὶ δύναμιν οἷα δὲ ἀντιπροσώπου δουράμεων. Τοῦ λόγου δὲ ἐνταῦθα γινόμενοι, δεῖον νὰ ἀφηγηθῶμεν πρᾶξιν ἤδη ὑπὸ πολλῶν μνημονευομένων, ἧτις τεκμηριοῦσιν σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ ὑπογράφεω ζωηρῶς τῶν εἰρημένων τὴν ἀλήθειαν. Νεῖαις τις ἐλληνίς τὴν δ' ὑπῆκοότητα ὀθωμανί· ἐκ Θεσσαλίας ὄμμα τῆς ὠριότητος αὐτῆς γινομένη ἀποπλανηθεῖσα εἶχε ἀπαχθῆ καὶ βίβηθ' εἰς γυναικωνίτην ὀθωμανοῦ ἰσχυροῦ· αὐτῇ τῇ βίβῃ καὶ τοῖς ἄλλοις δελεάσμασι παραπειθομένη ἐτοιμῆ ἦν ἡ δυστυχῆς νὰ ἐκδοθῇ τὸν ἐθνισμὸν αὐτῆς καὶ τὴν θρησκείαν καὶ νὰ εἰσπῆδῆσῃ εἰς τὴν χωρίαν τῶν πιστῶν τοῦ Ἰσλάμ. Ὅποτε κατορθώματα νὰ διαφύγῃ νύκτωρ τοῦ χαρμεῖου ἐξήτει περίφοβος ἄσυλον, ὡς τοιαῦτον δὲ ὑπεδείχθη αὐτῇ ὁ οἶκος τοῦ Γερασίμου Μουσοῦρη εἰς ὃν ἐπαρουσιάσθη τρέμουσα μεθ' ὄλην τὴν διακόσμησιν τῆς τοῦ χαρμεῖου πολυτελείας ζητούσα παρ' αὐτοῦ σωτηρίαν τοῦ ἐπικειμένου αὐτῇ μεγίστου κινδύνου. Ὁ γενναῖος Μουσοῦρης ἀφ' οὗ ὡς πατήρ φιλόστοργος παρηγόρησεν καὶ διεβεβαίωσεν αὐτὴν περὶ τῆς ἀσφαλείας τῆς τὴν ἐπιούσαν

παραλαβὼν τὰ τοῦ χαρεμίου κοσμήματα καὶ ἐνδύματα μεταβαίνει εἰς
 ὁτ Διοικητήριον, ῥίπτει αὐτὰ μετ' ἀγανακτήσεως ἔμπροσθεν τοῦ διοικη-
 οῦ Δαρίσσης καὶ τοῦ ἐκπεπληγμένου ἕνεκα τῆς εὐτολμίας τοῦ Μουσούρη
 παρ' αὐτῷ ἐδρεῦντος συμβουλίου, διαμαρτυρούμενος συγχρόνως διὰ
 τὴν τοιαύτην παράνομον καὶ ἀγρίαν ἀπαγωγὴν, ἣν αὐτὸς ὁ διοικητὴς
 συναισθανθεὶς ἐδικαίωσε πληρέστατα τὸν Μουσούρη. Ἡ τοιαύτη πράξις
 τοῦ Μουσούρη ἔχει μεγίστην τὴν σημασίαν ἔταν ἀναλογισθῆ τις τὴν
 ἐποχὴν καθ' ἣν συνέβη ἐν τῷ μέσῳ τοιοῦτου φοβεροῦ φανατισμοῦ καὶ
 ἀθαιρέσιαι, πολλαὶ δὲ καὶ ἕτεραι παραπλήσιαι πράξεις τοῦ καλοῦ κα-
 γαθοῦ ἀνδρός· τούτου εἰσὶν τοσοῦτον παράτολμοι καὶ ἀσυνήθεις ὥστε
 σήμερον ἤθελον αὐτόχρημα θεωρηθῆ ἴσως παρὰ τισι ὡς μύθοι, ἂν δὲν
 διεσώζοντο εἰσέτι πολλοὶ αὐτόπται τῶν γεγονότων τούτων, ἅτινα ἄλλως
 τε καὶ δι' ἐγγράφων ἀπέρων ἐπιβεβαιοῦνται.

Πλεῖστα ἐπίσημα ἔγγραφα μαρτυροῦσι τὴν ἐπιβρόχην, ἣν ἐξήσκει ὁ Γ.
 Μουσούρης καὶ, πόσον ἐπωφελῆς ἐφαίνετο εἰς ὄλους ἐν γένει τοὺς κατα-
 δυναστευομένους κατοίκους τῆς Θεσσαλίας.

Πεντήκοντα καὶ ἐπέκεινα ἤδη ἔτων τυγχάνει ὁ ἀνὴρ ὅτε νῦν ἤδη συναι-
 σθάνεται βαρυτάτην τὴν ἀνάγκην ἔπω; τέλος πάντων ἐγκατασταθεὶ ποῦ
 τελείως· καὶ ὥσπερ ὁ καταπεποιημένος ναυαγὸς μετὰ τὰς θυσιλῶδεις τρι-
 κυμίας καὶ τὰς μακρὰς φοβερὰς θαλασσοταραχὰς ἀρίεται καὶ ἐπιποθεῖ
 ἔρμον καὶ λιμένα εὐδίου ἢ αὐτόθι ἐπαναπαύσῃ τὰς πεπονημένας δυνά-
 μεις τοῦ τε σώματος καὶ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, τοιοῦτον τρόπον καὶ ὁ
 Γεράσιμος Μουσούρης ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην ὅπως εὖρη τόπον καὶ ἰδρύσῃ
 ἐπὶ τέλους τὴν ἐστὶν αὐτοῦ, ἵνα ὑπὸ τὴν εὐεργετικὴν στέγην αὐτῆς
 παράσχηται ἀνακούφισιν καὶ ἀναψυχὴν ἐν τε τῷ πνεύματι ἐν τε τῇ με-
 γαθύμῳ αὐτοῦ καρδίᾳ καὶ τῷ ἀπηυδηκότι αὐτοῦ σώματι, καὶ τοιοῦτον
 τοῖνον τόπον, ὡσεὶ ὑπὸ τῶν πεπωμένων ἀγαπώμενος, προεῖλετο τὴν
 Θεσσαλονίκην. Ὁ βίος αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὥσπερ καὶ ἀλλαχοῦ, εὐεργετικός.
 Παρέχων ἐκάστοτε τὴν προστασίαν αὐτοῦ καὶ συνδρομὴν ὀλικὴν τε καὶ
 ἡθικὴν παντὶ ἀδίκως καταπιεζομένῳ διετήρησε πάντοτε εὐγενὲς καὶ
 ὑψηλόφρον φρόνημα, ὥστε δι' οἴας καὶ ὄσας εὐεργεσίας ἐκάστοτε ἐπε-
 दाψίλευεν εἰς τε τὴν ἐν Θεσσαλονίκῃ κοινότητα καὶ αὐτὸ τὸ ἔθνος,
 καθὼς καὶ εἰς πάντα ἐν γένει συμπολίτην αὐτοῦ καὶ ξένον, χωρὶς ποτε
 τὸ παράπαν νὰ δεχθῆ οὐδεμίαν ἀμοιβὴν ἢ ἱκανοποίησιν διὰ τὰς τοιαύ-
 τας ὀλοκλήρους τοῦ βίου αὐτοῦ ἐκδουλεύσεις πρὸς τε τὴν ἐλευθερίαν
 Ἑλλάδα καὶ τὴν δούλην, ἃς ἐνόμιζεν ἀείποτε ὅτι ὡς Ἕλληνας καὶ ὡς ἄνθρω-
 πος ὅτι ὤφειλε νὰ πράττῃ τὸ καθήκον, ἠγούμενος αὐτὸ ὡς ἀπαραίτητον ἡ-
 θικὴν ὑποχρέωσιν, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἰδιοτελοῦς σκέψεως. Διὸ ὑπὸ τῆς σκέψεως
 ταύτης ἀγόμενος οὐδόλους ἐδέχθη τὸ δις παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως
 προσεγεχθὲν αὐτῷ παράσημον τοῦ Σωτήρος. Τῷ δὲ 1863 ὁπότε ἡ δευ-

τέρα αὐτοῦ πικρὸς Θεσσαλονίκη, ἣν οὐχ ἤττον τῆς γενετείρας αὐτοῦ γῆς· ἠγάπα προσεκλήθη ν' ἀποστείλῃ τὸν ἐκλεκτὸν αὐτῆς εἰς τὴν Β. ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, πρὸς τὸν πατριωτισμὸν καὶ τὴν αὐταπάρητιν τοῦ Γερασίμου Μουσούρη ἔστρεψε τὸ βλέμμα καὶ τοῦτον ἐξελέξατο, ὅπως τὴν ἀντιπροσωπεύσῃ ἐνώπιον τῆς μητρὸς Ἑλλάδος. Καὶ ἀληθῶς· ἀντεπροσωπεύθη ἐπαξίως τῶν ἐθνικῶν πόθων καὶ δικαιωμάτων αὐτῆς. Ἀπέθανε τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1883 ἐν Θεσσαλονίκη, ἔνθα ἅπασα ἡ αὐτόθι κοινότης ἔκλαυσε τὸν θάνατον τοῦ μεγίστου αὐτῆς εὐεργέτου.

ΘΕΩΔΩΡΟΣ ΒΟΥΣΚΟΥΔΑΚΗΣ. Ἐγενήθη ἐν Ἀνδρῶν τὴν 18 Μαρτίου 1835. Ἦν μονογενὴς υἱὸς τοῦ Λεονάρδου Βουσκουδάκη ἀπόρου κτηματίου. Ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἀνήκειν εἰς τὴν οἰκογένειαν Δαπόντε μίαν τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ εὐγενεστέρων τῆς νήσου, ἀνάγουσαν τὴν ἀρχὴν τῆς εἰς τὴν Ἑνετικὴν ἀριστοκρατίαν. Μεταλαβὼν τῆς προκαταρκτικῆς ἐκπαιδεύσεως κατ' ἀρχὰς ἐν Ἀνδρῶν καὶ εἶτα ἐν Σύρῳ, ἦλθε τῷ 1854 εἰς Ἀθήνας· καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν Πολυτεχνικὴν Σχολὴν εἰς τὸ τμήμα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Τὸ Πολυτεχνεῖον διηυθύνετο τότε ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς ἀρχιτέκτονος κ. Λυσάνδρου Κουταντζόγλου, ὅστις ἤννοε ἵνα οἱ νεώτεροι Ἕλληνες δειχθῶσιν ἄξιοι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων, καὶ δὲν ἀπέτυχεν εἰς τοῦτο, καθότι παρήγαγεν ἀγλαοὺς καρποὺς, καλλιτέχνας, ἀξιόους ἀπογόνους τοῦ Ἴκτινου, τοῦ Φειδίου, τοῦ Πραξιτέλους. Οἱ διασημότεροι τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ, ὀνομαστοὶ καὶ εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν κόσμον ὑπῆρξαν μαθηταὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοῦ Πολυτεχνείου, ὡς ὁ κ. Γκίζης, ὁ κ. Λύτρας, οἱ ἀδελφοὶ Φιτάλαι κλ. Ὁ Θ. Βουσκουδάκης ὡς μαθητὴς ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ διέπρεψεν, εἰς ὄλους τοὺς διαγωνισμοὺς μετέσχεν καὶ πολλὰ βραβεῖα ἔλαβεν. Τῷ 1858 ἐξῆλθε τοῦ Πολυτεχνείου καὶ προσεκολλήθη εἰς τὸ τμήμα τῶν δημοσίων ἔργων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν. Τὰ πρῶτα ἔργα ἔλαμψε, ὑπὸ τὸν ὑπὸ τῆς ἀειμνήστου Βασιλίσσης Ἀμαλίας προσκληθὲντα Daniel πρὸς χάραξιν τῶν ὁδῶν τῶν Ἀθηνῶν. Τοῦ Daniel ἀπελθόντος συνειργάσθη μετ' ἄλλων στρατιωτικῶν μηχανικῶν ἀναλαβόντων τὴν ῥυμοτομίαν τῶν Ἀθηνῶν. Πλείστα τῶν καλλίστων ὁδῶν εἶναι ἔργα αὐτοῦ. Τῷ 1863 ἐστάλη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς δώσω τὸ σχέδιον τῆς πόλεως Μεσολογγίου. Ἐν Μεσολογγίῳ εὐρισκόμενος συνεδέθη διὰ συγγενείας μετὰ διαπρεποῦς οἴκου νομπευθεῖς τὴν μονογενῆ θυγατέρα τοῦ μακαρίτου Συνταγματάρχου Ι. Παπαζαφειρή, τὴν ἐνάρετον κυρίαν Ὀλυμπιάδα. Ἀπὸ τοῦ 1866 πλείστα ἔργα ἐξετέλεσεν ἐν διαφόροις ἐπαρχίαις, ἐν Αἰγιαλείᾳ, Εὐρυτανίᾳ κτλ. Ἰδίως ἕμως ἐν Ἠλείᾳ ἔργα ἐπὶ δεκαετίαν ἔμεινε. Ἐκτὸς τῶν πολλῶν δημοσίων ἔργων ἅπερ ἐν Ἠλείᾳ ἐξετέλεσεν καὶ δημοτικὰ πολλὰ, ὑδραυλικὰ καὶ ἀρχιτεκτονικὰ. Ἡ

βυμοτομία τοῦ Πύργου, καὶ πλείστα ἀρχιτεκτονικά ἔργα ἐπαινούμενα καὶ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν ξένων, καὶ ἐν γένει ἡ καλλώπισις τῆς πόλεως ταύτης οφείλεται εἰς τὸν Θ. Βουσκουδάκη. Τὸ ὑδραγωγεῖον Κατακώλου, ἐν τῶν ἀρίστων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, ὅπως νεωτέρας εὐρωπαϊκῆς κατασκευῆς, εἶναι ἔργον αὐτοῦ. Ἐν γένει ὑπῆρξεν εἰς τῶν διακεκριμένων ὑπαλλήλων τῶν δημοσίων ἔργων, ἐκ τῶν μάλλον δὲ ἐργασθέντων πεφωτισμένως ὑπὲρ τῆς οὐδοποιίας καὶ ἐν γένει τῆς συγκοινωνίας ἐν Ἑλλάδι. Ὑπῆρξεν ὁ ἀρχαιότερος πολιτικός μηχανικός. Ἀπεβίωσεν ἐν Μεσολογγίῳ τὴν 29ην Ἰουλίου 1883.

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΣΤΕΛΒΑΧ, Ἐγενήθη ἐν Ἀμπόουχιν τῆς Βαυαρίας ἐν ἔτει 1882. Υἱὸς διαπρεποῦς οἰκογενείας, τάχιστα ἀπεχωρίσθη αὐτῆς, καταλθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐν τῇ ἐκρήξει τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος μὴ μείνας ἀμέτοχος, νεαρὸς κατῆλθε καὶ συμμετέσχε γενναιοψύχως τούτου μετὰ τῶν προμάχων τῆς ἐλευθερίας, ταχθεὶς εἰς τὸ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Κόχρα στρατιωτικὸν σῶμα. Νεανίας ὠρατός, πλήρης ἐξόχου πατριωτισμοῦ καὶ θάρρους παρυσυρίθη εἰς τὴν περιδοξὸν τοῦ Πέτα μάχην. Ἐν τῇ ἀποκλεισμῷ τοῦ Μεσολογγίου προσφιλῆς καὶ ἀχώριστος σύντροφος τοῦ Βύρωνος μετέσχε τῆς ἐνδοξοῦ καὶ ἡρωϊκῆς ἐκείνης ἐξόδου, καθ' ἣν καὶ ἐβύρωσθη. Παρυσυρίθη εἰς τὴν πρὸ τοῦ Πειραιῶς μάχην, ὅπου συνεκινδύνευσεν παρὰ τὸ πλεονὸν τοῦ Καραϊσκάκη, εἶτα λαθὼν σπουδαιότατον καὶ ἐνεργὸν μέρος εἰς πλείστους πολέμους ὑπὸ διαφόρους ἀρχηγούς.

Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας ὁ Α. Στελβάχ παρέμεινεν εἰς τὸν τακτικὸν στρατὸν. Μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Ὄθωος διετέλεσε φρούραρχος Παλαμηδίου ἐπὶ εἰκοσαετίαν ὀλόκληρον, συντελέσας σπουδαίως εἰς τὴν διοργανώσιν καὶ ὑπαρξίν τοῦ ὀπλοστασίου καὶ τῶν φυλακῶν τοῦ Ναυπλίου. Πρὸ ἐτῶν διετέλει ἐν ἀποστρατεῖᾳ φέρων τὸν βαθμὸν τοῦ συνταγματάρχου, καὶ τιμηθεὶς ὑπὸ ἑλληνικῶν καὶ ξένων πολλῶν παρασήμων. Ὑπῆρξεν ὁ μόνος ἐκ τῶν ξένων ἐπιζήσας συστρατιῶτης τοῦ Βύρωνος, πρὸς δὲ ὁ τελευταῖος ἴσως τῆς περικλειοῦς καὶ μεγάλης γενεᾶς τῶν Φιλελλήνων, φέρων μέχρις ἐσχάτης πνοῆς ἀκμαίον εἰς τὰ στήθη αὐτοῦ τὸ αἶσθημα πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Εἰς τῶν καταλθόντων μετὰ τοῦ Νόρμαν καὶ Φαβιέρου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁ Λουδοβίκος Στελβάχ, προσήνεγκεν εἰς αὐτὴν ἐπιφανεῖς ὑπηρεσίας, ὧν ἂν ἴσως τὴν ἀνάμνησιν εὐγνωμόνως θ' ἀναμνησθήσεται ἡ ἱστορία, ἥς ὠραίας σελίδας ἐκ τῶν πρώτων θέλει κοσμεῖ ὁ βίος τοῦ ἀειμνήστου ἐξόχου φιλέλληνος. Ὑπερογδοήκοντούτης ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 22-αν Μαΐου 1883.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΙΛΛ. Εἶδε τὸ πρῶτον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἐν Ἀμερικῇ πρὸ ἐνὸς περιόπου αἰῶνος ἤτοι τῇ 1791. Λαμπρὰς καὶ γησιᾶς χριστιανικῆς ἀνατροφῆς καὶ ἐκπαιδεύσεως τυχὼν, ἀφ' οὗ ἐπέρανε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἐν Κολομβίᾳ τῆς Νέας Ἰόρκης, φέρων βαθὺ τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα αὐτοῦ καὶ ὑψίστην τὴν πρὸς τὰς θεολογικὰς σπουδὰς κλίσιν, δὲν ἐδράδουε νὰ καταδείξη ὁπίσον καρποφόρον ἔμελλε νὰ ᾖνε τὸ μετέπειτα στάδιον τοῦ βίου αὐτοῦ. Συζευχθεὶς τὴν κατὰ πάντα ἐνάρετον καὶ διακεκριμένην σύζυγον αὐτοῦ, ἀφίκετο εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ὅπου τακτικῶς ἐσπούδασε τὴν Θεολογίαν. Τῇ 1830 ἐχειροτονήθη διάκονος ἐν Νορφέλκ τῆς Βιργινίας, καὶ εἶτα πρεσβύτερος ἐν Νορφέλκ τῆς αὐτῆς πολιτείας. Πιρὰ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Χάρττ ἀνηγορεύθη μετ' ὀλίγον διδάκτωρ τῆς Θεολογίας. Τότε ἐπερατοῦτο ἡ ἑλληνικὴ ἐπανάστασις, φιλελληνισμὸς ἄκρος ἐνέπνεε πάντας, ὁ δὲ φιλελληνισμὸς οὗτος ἐνέπνευσε καὶ τὸν Ι. Χίλλ. Μεταξὺ τῶν ἀληθῶν εὐεργετῶν, τῶν μετ' ἐξέχου φιλελληνισμοῦ ὀδηγησάντων τὸ ἡμέτερον ἔθνος εἰς τὰ πρῶτα αὐτοῦ βήματα ἐν τῇ ἐλευθέρῳ βίῳ, ἀριθμεῖται καὶ ὁ Χίλλ, ὅστις ἔλθων εἰς τὴν Ἑλλάδα τῇ 1830 μετὰ τοῦ Ἀμερικανοῦ φιλέλληνοσ Ῥοβερτσῶν, ἐγένετο ὁ πρῶτος εἰσηγητῆς τῆς ἐκπαιδεύσεως παρ' ἡμῖν, διὰ τῆς δαπάνης φιλελλήνων Ἀμερικανῶν ἰδρύσεως τῶν πρῶτων ἐν Ἀθήναις σχολείων χάριν τῶν δύο φύλων. Ἐκτοτε ὁ αἰδίδμος Ι. Χίλλ μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ ἀειμνήστου Ὁθωνοσ καὶ τὴν ἰδίαν φροντίδα τῆς Κυβερνήσεως περὶ συστάσεως σχολείων καὶ γυμνασίων, μετὰ τῆς ἐξαιρέτου συζύγου αὐτοῦ διετήρησε τὸ πρῶτον παρ' ἡμῖν ἰδρυθὲν ἀνώτερον παρθεναγωγεῖον ἀπὸ τοῦ 1831, τ' ὅποσον μέχρι τῆς σήμερον μετὰ βίον καὶ ἀμεμπτον παρελθὼν 30 ὀλοκλήρων ἐτῶν ἐξακολουθεῖ, μόνον ἴσως μετὰ ὑψίστης εὐλαθείας καὶ ἀποτελεσματικῆς ἐργασίας ἀκμάζον καὶ λειτουργοῦν. Αἱ κατὰ καιροῦ ἀρχαί, ἐξόχως ἀνεγνώριζον καὶ ἐτίμων τὰς μακρὰς ὑπηρεσίας τοῦ ἀνδρός. Ὁ Ι. Χίλλ, ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος εἰσηγητῆς τῆς γυναικείας ἐκπαιδεύσεως παρ' ἡμῖν. Ἐκ δὲ τοῦ πρῶτου ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθέντος παρθεναγωγεῖου ὁμολογουμένως ἐπήγασεν ἅπανσα ἡ μετέπειτα γυναικεία μόρφωσις καὶ ἔθνικὴ ἐκπαίδευσις. Πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ γεγραφοῦ τούτου τῆς παιδείας συμβούλου καὶ εὐεργέτου, πάντοτε θὰ φέρη σεμνὸν τῆς εὐγνωμοσύνης τὸ αἶσθημα σειρὰ γενεῶν, περὶ τὴν διάπλacin τῶν ὁποίων ὁ ἀειμνήστος ἀνὴρ πολυκόπως καὶ ἐπὶ βίον ὀλόκληρον ἠσχολήθη, ἐνθουσιωδῶς θουσιάζας τὰ γλυκότερα τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἔτη. Τοιαύτη εὐγνωμοσύνη θὰ συγκινή πάντοτε πᾶσαν ἑλληνικὴν καρδίαν καὶ θὰ περιάπτῃ μεγάλην τιμὴν εἰς τ' ὄνομα τοῦ ἀειμνήστου Ι. Χίλλ. Ἐν γῆρατι βαθίῃ ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τῇ 19ῃ Ἰουνοῦ τοῦ 1882.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΚΑΛΙΣΤΗΡΗΣ. Ἐν τῇ μελέτῃ τοῦ βίου τοῦ ἀνδρὸς καταφαίνεται σειρά βιωτικῶν σταδίου πράγματι ἐντίμου καὶ ἐναρέτου, ὠφελίμου δὲ πρὸς τὴν πατρίδα, ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν πολλοὶ μὲν οἱ ἐπὶ τιμιότητι ὑμολογοῦμενοι, ἀλλ' ἐλάχιστοι οἱ ἀληθῶς τίμιοι ἄνδρες. Γόνος ἐπισήμου οἰκογενείας τῆς Τριπόλεως, ἐγεννήθη τῷ 1815 καὶ κατετάχθη νεαρὸς εἰς τὴν τότε ἐπὶ Κυβερνήτου ἰδρυθεῖσαν σχολὴν τῶν Εὐελπίδων, ἧς ἐξῆλθεν ἀξιωματικὸς τοῦ μηχανικοῦ, προαχθεὶς μετὰ σειράν τακτικῆς καὶ εὐδοκίμου ὑπηρεσίας μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ συνταγματάρχου. Ἐν Παρισίοις εἰδικῶς ἀσχοληθεὶς εἰς τὰ μαθηματικὰ καὶ θετικὰ ἐπιστήμας, διέπρεψε κατόπιν ὡς καθηγητῆς τῆς γεφυροδοποιίας ἐν τῇ Στρατιωτικῇ Σχολῇ τῷ 1846, καὶ εἶτα τῷ 1864 ὡς καθηγητῆς τῆς Στατιστικῆς καὶ Μηχανικῆς ἐν τῇ Σχολείῳ τῶν Τεχνῶν, οὗ ὑπῆρξεν μετέπειτα κατὰ τὴν ὁμολογίαν πάντων ὁ δημιουργὸς αὐτοῦ. Μνημεῖον ἀθάνατον τῆς ἱκανότητος καὶ παιδείας τοῦ Δ. Σκαλιστήρη εἶναι τὸ Πολυτεχνεῖον παρ' ἡμῖν, διότι ἐγένετο αὐτοῦ ἐν τῇ ἀρχῇ ὁ ἀσφαλέστερος ὁδηγός, ποικίλως ἐργασθεὶς ὑπὲρ τῆς προόδου αὐτοῦ καὶ ὡς διευθυντῆς καὶ διδάσκαλος ἐπὶ δεκαετίαν ὀλόκληρον ἐνθουσιωδῶς καὶ ἀξιωματικῶς ὑπηρετήσας. Εἰς τὸν Δ. Σκαλιστήρη τὸ Ἔθνος ὀφείλει τὴν ἐργασίαν σειράς ὀλόκληρου σπουδαίων δημοσίων ἔργων.

Ἐπῆρξεν εἰς τῶν μᾶλλον εὐπαιδευτῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, πολλὰ δημόσια ἔργα ἐπιτελέσας, ἐν οἷς καὶ τὴν συνδύουσαν τὴν Εὐβοίαν μετὰ τῆς Στερεᾶς κινήτην σιδηρᾶν γέφυραν, ἔργον θαυμάσιον καὶ ὑπὸ ἔποψιν τέχνης πολυτιμώτατον. Τελευταίον ὡς διευθυντῆς ἐπὶ ἱκανᾷ ἔτῃ τῶν δημοσίων ἔργων διεκρίθη ἐπὶ τῶν προμαχῶνων τῆς ἐργασίας, διὰ τοῦ διακεκριμένου πνεύματος καὶ τῆς ἱκανότητός του συντελέσας εἰς τὴν μόρφωσιν καὶ δημιουργίαν τοῦ σώματος τῶν πολιτικῶν μηχανικῶν, τοῦ τσαύτας παρασχόντος καὶ μέλλοντος νὰ παράσχη εἰς τὰ δημόσια ἔργα καὶ τὴν συγκοινωνίαν τοῦ τόπου. Τοῦ Δ. Σκαλιστήρη ὁ βίος ὑπῆρξε σειρά ἐργατίας γονίμου, σοβαρᾶς καὶ εὐεργετικῆς πρὸς τὸ ἡμέτερον Ἔθνος, ὁμολογουμένως δὲ ἀνεδείχθη πρότυπον ὑπαλλήλου, καὶ ἐναυτῶν θῦμα τῆς ὑπηρεσίας. Ἐπερὶ τὸν ἑλληνικὸν Ταξιάρχην. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐτάφη τὴν 6 Ἀπριλίου 1883.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΙΑΝΝΟΥΠΟΛΙΤΗΣ. Υἱὸς τοῦ ἐπὶ τεσσαράκοντα πέντε ἔτη διατελέσαντος δημογέροντος καὶ προὔχοντος τῆς Σμύρνης, ἐνὸς τῶν μᾶλλον διαπρεπῶν ἀνδρῶν, τῶν παρασχόντων διακεκριμένας ὑπηρεσίας τῇ ἐπαναστάσει τοῦ 1824, ἐγεννήθη ἐν Σμύρῃ τῷ 1810. Νεαρὸς τὴν ἡλικίαν παρεῖχε τὰ πατρικὰ θομιάματα, ταχθεὶς ἐν τῇ τότε ἱκανῶς χωροῦσα ἐπαναστάσει. Περαιτωθέντος τοῦ ἀγώνος, εἶτε ἐτιμήθη διὰ τοῦ

παραστήμευ αὐτοῦ, ὑπῆρξεν ἐπὶ Καποδιστρίου γραμματεὺς τῶν ἀειμνήστων Δ. Δεληγεώργη καὶ Ε. Μακρυγιάννη. Πεπροικισμένος μὲ πολλὴν εὐφορίαν καὶ διανοητικὴν μόρφωσιν, καὶ ἴδιον ὄλωσ τρέφων πρὸς τελειοτέραν ἀνάπτυξιν ἔρωτα, ἐδόθη πρὸς τὰ γράμματα, ταχθεὶς εἰς τὸ πρῶτον τότε ἐν Αἰγίνῃ συσταθὲν διδασκαλεῖον. Ἐκεῖθεν ἐξεληθὼν ἄριστα τελειοποιημένος ἐδίδαξεν ἐπὶ πεντηκονταετίαν ὁλόκληρον εἰς διάφορα τῆς Ἑλλάδος μέρη μετὰ παραδειγματικῆς, ἀν μὴ μοναδικῆς εὐλαβείας, τελευτατον δ' ἐν Ἀθήναις ἐπὶ σειρὰν ἱκανῶν ἐτῶν. Τῷ 1856 ἀπενεμήθη αὐτῷ καὶ ὁ ἀργυρὸς Σταυρὸς τοῦ Σωτήρος. Αἱ πρὸς τὸ ἔθνος ὑπηρεσίαι τοῦ ἀνδρὸς ὑπῆρξαν τῷ ὄντι περιφανεῖς, καὶ ἄξιον ἰδίως ἀναγραφῆς οἱ εὐάριστοι καρποὶ πρὸς τὰς τάξεις τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως. Χιλιάδες μαθητῶν θὰ εὐλογῶσιν αἰωνίως τὸ προσφιλὲς ὄνομα τοῦ γηρατοῦ διδασκάλου αὐτῶν, καὶ δικαίως θὰ προφέρωσι εἰς τὰ χεῖλη των μετὰ σεβασμοῦ τὴν μνήμην τοῦ ἀειμνήστου γέροντος, ἐν τῇ μακρᾷ ἐργασίᾳ τοῦ ἔπολου ἢ νεότης ἀνεγνώρισε τὴν πρώτην τοῦ βίου αὐτῆς αὐγὴν. Ἡ «Ποικίλη Στολὴ» εὐγνωμοσύνην ἀποτίουσα πρὸς τὸν γηρατὸν αὐτῆς σύμβουλον, δημοσιεύει τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, ἐργασθεῖσαν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ μόνου εὐρεθέντος παλαιοῦ καὶ ἐφαρμένου ἀντιτύπου φωτογραφίας αὐτοῦ, εὐχομένη ἵνα πάντοτε θαλερὸν διαμείνει τὸ ἀσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ ἔθνικοῦ διδασκάλου. Ἐν γήρατι ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 4 Ἰουλίου 1883.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΠΟΤΤΕΝ. Ἀπὸ τριακονταετίας ἐν Ἑλλάδι βιώσας, ὑπῆρξεν εἰς τῶν πρώτων καὶ μᾶλλον ἐγκρίτων καθηγητῶν τῆς Γαλλικῆς φιλολογίας, πολλάκις διαπρέψας καὶ εἰς τὸ δημοσιογραφικὸν στάδιον. Διετέλεσε ἀπὸ τοῦ ἔτους 1846 — 1852 ἰδιαιτερός γραμματεὺς τοῦ Βασιλικοῦ Πρίγγητος Παύλου τῆς Βιτεμβέργης καὶ τοῦ Ἰερωνύμου Ναπολέοντος. Συνειργάσθη δὲ μετὰ τῶν μυθιστοριογράφων Alphon Boire καὶ George Loud καὶ τῶν ἀκαδημαϊκῶν Egger καὶ Miguet μεθ' οὓ ἐξέδωκε τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀγγλίας. Μετέσχε συλλόγου Λατίνων φιλολόγων καὶ ὡς μέλος αὐτοῦ ἐξέδωκε εἰς τὴν Γαλλικὴν μετὰ σχολίων τὸ «Ἐνύπμιον τοῦ Κικέρωνος.» Νεαρώτατος τὴν ἡλικίαν κατέλιπε τὴν Γαλλίαν τῇ παρακλήσει τοῦ τότε ἐν Παρισίοις πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος, Μαυροκορδάτου. φέρων δῖπλωμα τῆς φιλολογικῆς τῶν Παρισίων σχολῆς· καὶ ἀφίχθη εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου φέρων ὡς ἐφόδιον σειρὰν φιλολογικῶν γνώσεων καὶ ποικίλης ἐγκυκλοπαιδικῆς μορφώσεως, ἀνέλαβεν ἀρέσως τὴν διεύθυνσιν τοῦ κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον τὸ πρῶτον ἰδρυθέντος μεγάλου ἑλληνικοῦ ἐκπαιδευτηρίου τοῦ μακαρίτου Παπαδοπούλου, διωρισθεὶς ἐνταυτῷ καὶ καθηγητῆς τῆς Γαλλικῆς ἐν τῇ Στρατιωτικῇ τῶν Εὐελπίδων Σχολῇ. Εἰς

τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ διέκρινεν αὐτὸν ὑψίστη ἀκρίβεια καὶ μοναδικὴ ἐγκαρτέρησις. Εἰς τὸν Κάρολον Ποττέν, δύο ὀλοκλήροι γενεαὶ ὀφείλουσι πρὸ πάντων τὴν φιλολογικὴν ἐκμάθησιν τῆς Γαλλικῆς γλώσσης.

Δημοσιογραφικῶς ὁ Ποττέν, ἠργάσθη πολοτιμῶς καὶ ἐνθουσιῶδῶς πάντοτε, χρηματίσας κατὰ διαφόρους ἐποχὰς διευθυντῆς καὶ συντάκτης ἀξιολόγων γαλλικῶν ἡμερησίων, καὶ ὠραιωτάτων ἄρθρων. Τελευταίον ἐκλήθη ὡς γραμματεὺς καὶ διερμηνεὺς τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐν Πρεβέζῃ συνελθοῦσας διὰ τὸ Βερολίνοιον πρωτόκολλον. Ἐτελεύτησεν ἐν Ἀθήναις, καὶ ἐτάφη τὴν 18 Αὐγούστου 1883.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ. Ἐγεννήθη τῇ 1794 ἀνήλικος εἰς γνωστότατον καὶ τῆς κοινῆς ὑπολήψεως ἀπολαύοντα οἶκον. Ἦτο ἡ ἐποχὴ ἔπου ἔμελλε νὰ πατάξῃ πᾶσα ἑλληνικὴ χεὶρ τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας καὶ δοκιμάσῃ τὴν δύναμιν τῆς καρδίας καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ τῆς κοινῆς Πατρίδος. Ἠνοίγετο τὸ στάδιον τοῦ μεγάλου ἀγῶνος, ἐκ τοῦ ὁποῦτο ~~ἔμελλον~~ κατόπιν, νὰ γεννηθῶσι τόσα μεγάλα παραδείγματα ἱστορίας, καὶ ὁ Νικ. Παναγόπουλος, ἦτο εἷς τῶν ἀξίων μαρτύρων τῆς ἐποχῆς τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνος. Ἄγιος σκοπὸς διεσάλευε τὸ πᾶν, ἐπήρχετο ὁ πρῶτος κρότος τοῦ πυροβόλου, ἀγῶν ὑπὲρ τῆς πατρίδος αἱματηρὸς ἄρχεται τοῦ μεγάλου ἔργου ἐκείνου. Ἐν τούτῳ προσωπικῶς μετέσχεν ὁ Ν. Παναγόπουλος, λαβὼν ἐνεργὸν μέρος εἰς πλείστας μάχας, καὶ πολυτιμῶς καθ' ἅπαντα τὸν ἀγῶνα ἐργασθεὶς, ὅτε μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων καὶ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς βασιλείας καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν δημοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν θεσμῶν ἐν τῇ Πατρίδι ἐξελέχθη ἀμέσως καὶ ἐπανειλημμένως σύμβουλος τῇ 1862. Ἡ ἐν τῇ ἐποχῇ τοῦ ἀγῶνος τοῦ 1821 ἀρετὴ τοῦ ἀνδρὸς ἐτιμήθη διὰ τῆς ἀπονομῆς τοῦ ἀριστείου τοῦ ἀγῶνος, τοῦ ὑψίστου τμήντι τούτου στολισματος τῆς ἀληθοῦς ἰκανότητος. Ἐν τῇ μεταπολιτεύσει τοῦ 1843 ἔλαβε δραστήριον μέρος, ἰκανῶς συντελέσας διὰ τῆς προσωπικῆς αὐτοῦ ἐπιβροχῆς εἰς ἴδρυσιν πλείστων κοινωφελῶν ἔργων, καὶ τὴν ἐνσάρκωσιν ὑψηλωτάτων καὶ πατριωτικωτάτων ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν ἐν τῇ Πολιτείᾳ. Ἰσως τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς, μετῶν εἴχε δικαίωμα ἐπὶ τῆς ἱστορίας, ἥτις πολλὰκις χάριν εὐνοήτων ἀξιώσεων ἀδικεῖ τὰ ὀνόματα ἐκείνων, τῶν ὁποίων ἀψευδῆ ἐπίσημα μαρτύρια ἀπέδειξαν τὸν ἀκραιβῆ πατριωτισμὸν, ἐν πάσαις ταῖς περιπετεῖαις τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος.

Τὸ μετέπειτα στάδιον τοῦ ἀνδρὸς ὑπῆρξε σειρὰ ἰδιωτικοῦ βίου, ἐν τῇ ὁποίῳ ἕμως δὲν ἔμμενε νεκρὰ πᾶσα καλῆς ἀρχῆς καὶ ἔργου ὠφελίμου ἡ πραγματοποίησις. Ὑπῆρξε βίος πολυτίμου μετέπειτα ὑπηρεσίας ἡ ἀθὼ

ρβος ζωῆ τοῦ Νικολάου Παναγοπούλου, καὶ διαρκῆς μέριμναεῖς τὴν πρόοδον πάσης καλῆς ἀρχῆς, ἀνεφάνη εἰς ἕκ τῶν μᾶλλον πεφωτισμένως ἐργασθέντων οἰκητόρων τῶν Πατρῶν. Αὐτόθι ἀπέθανε καὶ ἐτάφη τῆ 30ῃ Ἰουλίου 1883.

ΕΡΡΙΚΟΣ ΤΡΑΪΜΠΕΡ. Ὡς πάντων τῶν ἀνδρῶν τοῦ μεγάλου ἀγῶ-
νος τοῦ 1821, καὶ τοῦ ἐπιφανοῦς τοῦτου φιλέλληνο· καὶ στρατιώτου ὁ
βίος συνδέεται ἀρρήκτως πρὸς τὰ μεγάλα γεγονότα, ἅτινα ἤρξαντο τε-
λούμενα πρὸ ἑτῶν ἐξήκοντα ἐν τῇ Ἑλλάδι. Υἱὸς αὐλικοῦ φαρμακοποιοῦ, ἐ-
γεννήθη ἐν Saxe-Meiningen ἐν ἔτει 1796. Ἐπιδοθεὶς εἰς τὴν σπουδὴν
τῆς φιλανθρώπου τοῦ Ἀτκληπιῦ ἐπιστήμης, ἐσπούδασεν ἐπιτυχέστατα
ἐν ταῖς ἱατρικαῖς σχολαῖς τῆς Ίένης, τοῦ Βυρτζούργου καὶ τοῦ Μονά-
χου, τῷ δὲ 1819 εἰς Περσίους. Ὅτε δὲ ἀπὸ τῶν περάτων τῆς οἰκουμέ-
νης παντὸς ἔθνος, ἀνδρῆσι, ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ φιλέλληνο, ἔσπευσαν
πρόθυμοι καὶ ἀφιλοκερδεῖς ἀρωγοὶ τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων, μεταξὺ
τῶν πρώτων κατῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὁ Ἑρρίκος Τραϊμπερ. Διὰ
τὰς εὐρείας αὐτοῦ ἐπιστημονικὰς γνώσεις, ἐκλήθη τῷ 1822 ὡς χειρουργ-
γὸς τοῦ Α΄ Ἑλληνικοῦ συντάγματος ὑπὸ τοῦ Ἰ. Κωλέττου, παρευρεθεὶς
εἰς τὴν ἐν Καμποτίφ κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους συμπλοκὴν ὑπὸ
τὸν Νόρμαν, καὶ εἶτα εἰς τὴν ἀτυχῆ ἐν Πέτα μάχην. Κατὰ τὸ 1823 παρευ-
ρέθη εἰς τὴν ἐν Εὐβοίᾳ κατὰ τοῦ Ὁμέρ Πασσᾶ ἐκστρατεῖαν ὑπὸ τὸν Ὀ-
δυσσεύ. Τῷ 1824 διωρίσθη ἐπίαιτρος μικρὸν δ' εἶτα διευθυντὴς τοῦ ἐν
Ἰτζ-Καλὲ (Ἀκροναυπλία) στρατ. νοσοκομείου. Τῷ 1826 ἠκολούθησε τὸν
ἀρχηγὸν Καραϊσκάκην παρευρεθεὶς εἰς τὰς μάχας τοῦ Χαϊδαρίου, τῆς
Δομβραίνης, τῆς Ἀρχαῶθης, τῶν Σαλώνων, τῆς Καρύστου. Οὕτως οὐδ' ἐπι-
στιγμὴν ὁ Ἑρ. Τραϊμπερ ἔμεινε ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχῆς· μέχρι τοῦ τέλους
τοῦ Ἑθνικοῦ ἡμῶν ἀγῶνος. Παρευρέθη εἰς τὴν ναυμαχίαν τῶν Σαλώνων,
καὶ εἰς τὸ Μεσολόγγι, καὶ εἶδεν ἀλούμενον τὸ Βασιλίδι. Ἀνὴρ ἐξόχου
χειρουργικῆς ἱκανότητος, προτῆνε γὰρ μοναδικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸ Ἑλ-
ληνικὸν ἔθνος, ἐν σκληραῖς καὶ τὰ μάλιστα παρακεινδυνευμέναις ἐποχαῖς.
Τῷ 1833 προήχθη εἰς ἀρχίατρον, εἰς δὲ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐνθουσιω-
δῶς ἠργάσθη εἰς τὴν πρώτην ὀργάνωσιν τοῦ ὑγειονομικοῦ σώματος τοῦ
στρατοῦ. Ὅτε τὸ πρῶτον συνεστήθη τὸ ἱατροσυνέδριον τοῦ Ἑλληνικοῦ
Κράτους, ὁ Ἑ. Τραϊμπερ διωρίσθη πρόεδρος αὐτοῦ. Δὲν ὑπῆρξεν ἐν Ἑλ-
λάδι, ἔταιρία ἀγαθοεργός, δὲν ὑπῆρξε κέντρον, σκοποῦν νὰ ἐξυπηρετήσῃ
τὴν καθόλου ἐπιστήμην, οὐδ' ὁ Ἑ. Τραϊμπερ νὰ μὴ ἐχρημάτισε μεταξὺ
τῶν πρώτων ἰδρυτῶν. Ὑπῆρξε μέλος πλείστων ἑταιριῶν ἐν τῇ ἁλλοδαπῇ,
καὶ ἑταῖρος ἔγκριτος τῶν ἐν Βόνυνη, Βερολίνῳ, Μαρδίτη, καὶ τοῖς ἐν Πα-
ρισίους ἑταιρίας τῶν Γερμανῶν χειρουργῶν, ἐτιμήθη δὲ διὰ πλείστων πα-

ρατήμων ξένων. Διωρισθείς καθηγητής τῆς συσταθείσης ἐν τῇ ἐποχῇ τῆς ἀντιβασιλείας, Ἰατροχειρουργικῆς Σχολῆς μετὰ τὴν διάλυσιν αὐτῆς· κατὰ τὸ 1837 ἐτιμήθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τοῦ τίτλου τοῦ Ἐπιτίμου τοῦ Πανεπιστημίου Καθηγητοῦ. Ἀπὸ τοῦ 1865 ζητήσας τὴν ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἀπομάκρυνσίν του, ἔμενε ἰδιωτεύων πλέον. Ἀπέθανεν ὁ ἀείμνηστος φιλέλλην Ε. Τραζμπερ τὴν 2-αν Ἀπριλίου τοῦ 1882, ἐν βαθυτάτῃ γήρατι, φέρων τὸν βαθμὸν τοῦ ὑποστρατήγου. Πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς ἔσεται ἀείποτε ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους αἰωνία. «**Η ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΤΟΑ**» κατὰ τὸ 1883 ἐδημοσίευσεν εἰκόνα αὐτοῦ.

Τέταρτον ἤδη ἔτος ἐκδίδεται ἡ «**Ποικίλη Στοὰ**» χάρις εἰς τὴν εὐμενῆ ὑποδοχὴν ἧς ἔτυχε παρὰ τοῦ Πανελληνίου. Τὰς ἀτελείας τοῦ ἔργου ἐκ τῶν προτέρων ἀναγνωρίζομεν· ἀλλ' ἔστωσαν ἐπιεικεῖς οἱ φίλοι τῶν γραμμάτων, συναισθανόμενοι ὅπόσον ἀκανθῶδες εἶναι τὸ ἔργον τοῦ ἐκδότου. Ἐχομεν το θάρρος νὰ υπερνικήσωμεν πᾶν πρόσκομμα, ὅπως οὕτω ἡμέραν τινα ἱκανοποιήσωμεν τὰς προσδοκίας τῶν ἀγαθῶν φίλων ἡμῶν, καὶ τὰ πολλὰ ἡμῶν ὄνειρα.

Τοῖς ἀπανταχοῦ πολυτίμως ἐργασθεῖσι φίλοις ὑπὲρ τῆς διαδόσεως καὶ προόδου τοῦ ἡμετέρου ἔργου, καὶ δημοσίᾳ ἐκφράζομεν τὴν ἄκραν ἡμῶν εὐγνωμοσύνην. Ἐνθαρρύνει ἡμᾶς ἡ ἐνθερμος αὐτῶν σύμπραξις, εἰς πολλὰ σπουδαιότερα ἐν τῷ μέλλοντι βήματα.

Ἡ διὰ τὸ παρὸν ἔτος πρόσκτησις 3,000 περίπου συνδρομητῶν ἐκλεκτῶν, εἶναι ὑψίστη ἠθικὴ δι' ἡμᾶς ἀμοιβή, ἧς εὐχόμεθα νὰ φανῶμεν ἀντάξιαι.

Εὐάρισθμα τυπογραφικὰ λάθη παρεισέφρησαν ἐν τῷ συνόλῳ, καίτοι κατέβαλον πολλὴν σπουδὴν ἵνα τὰ ἀποφύγω· κρίνω ὅμως περιττὸν νὰ σημειώσω ταῦτα, ἐπειδὴ δὲν διαστρέφουσι ποσῶς τὴν ἔννοιαν τοῦ κειμένου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6-ῃ Δεκεμβρίου 1883.

I. Α. ΑΡΣΕΝΗΣ.